Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной ... 21-hээ гарана | № 87 (17210) | 1986 оной апрелиин 13, воскресени | Сэн 3 мүн.

Советскэ Союзай ажалшад! КПСС-эй XXVII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлзе!

(КПСС-эй ЦК-гай Уряануудhаа)

КПСС-эй ЦК-гай 1986 оной Майн 1-нэй УРЯАНУУД

Ажалшадай уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын үдэр — ... мандаха болтогой!

... оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Советскэ Союзай ажалшад! КПСС-эй XXVII съездын түү... шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэе!

Соведүүдэй ороной ажалшад! Оронойнгоо социально-... мическа хүгжэлтые хурдадхажа, обществоёо тон шэнэ ... гаргая, коммунис уг зорилгонуудые илан мандуулая!

Советскэ Союзай ажалшад! КПСС-эй Программые бэе... ... бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсээ элсүүлэгты!

Соведүүдэй ороной эрхэтэд! Социализмые али бүхы та-... нарижуулан hайжаруулга — хүн бүхэнэй нангин хэрэг

Советскэ Союзай коммунистнууд, бүхы ажалшад! КПСС-... XXVII съездын шэнэ юумэ үүсхэhэн оршон байдалые ба-... ... хүгжөөгты!

Советскэ Союзай ажалшад! Арадай ажахые хүгжөөлгэдэ ... хубилалта туйлая! Эрхим hайн эмхидхэлтэй, ашаг ... экономико хүгжөөхэ талаар эрид хубилалта хэе!

... үйлэдбэриин, эрдэмэй гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд! Эр-... техникын дэбжэлтые хурдадхалгада, арадай ажахые үн-... шэнэдхэн хубилгалгада оруулдаг хубитаяа арьбад-...

Совет эрдэмтэд! Техникэ болон технологидо үндэhэн шу-... ... шэлтэнүүдые, ухаалан зохёолгонуудые хэхыетнай оро-... танадhаа хүлеэнэ. Эрдэм-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин ... үрые дээшэлүүлэгты, тэрэниие үйлэдбэриин эрилтэ хэ-... ... жэнүүдтэ эршэмтэйгээр дүтэлүүлэгты!

Машина бүтээгшэд! Таанад арадай ажахые оньhон тех-... ... зэбсэгжүүлгын түрүү зэргэдэ дабшанат! Бүтээсэ ехэтэй, ... бэхи, гаргаша багатай машинануудые, түхеэрэлгэнүүдые, ... борнуудые дары түргөөр зохёон бүтээгты!

Энергетигүүд болон транспортнигууд, металлургнууд бо-... ... химигүүд!

... хүсэнэй программа бэелүүлгые туйлагты!

... зөөлгые хурдадхагты! Арадай ажахын эрилтэ хэрэг-... ... нүүдые түүхэй эдээр, материалнуудаар найдамтай хан-...

12. Барилгашад! Гаргаша багатайгаар, эрхим шанартайгаар мүноонэй техническэ үндэhэ hуури дээрэ барилга хэгты!

Предприятинуудые hэльбэн шэнэлэлгын, шэнэ объектнүүдые барилгын болзорые хороогты!

13. Худалдаа наймаанай ба нитын эдеэ хоолой, гэр байрын, ажаhуудалай ба коммунальна хангалтын хүдэлмэрилэгшэд!

Хүн зониие хангалгын мүноонэй зүйлнүүдые эршэмтэйгээр хүгжөөгты!

Хангалгын соёл болбосоролые дээшэлүүлэгты!

14. Агропромышленна комплексын ажалшад! Ороноо эдеэ хоолой зүйлкүүдээр богони болзорто гүйсэд дүүрэнээр хангаха гээшэ танай патриотическа уялга мүн!

Комплексын бүхы hалбаринуудай ашаг үрэ, хүдөө нютагта ажахы эрхилэлгын хэмжээе эрид дээшэлүүлгэ туйлагты!

15. Советскэ Союзай ажалшад! Экономическа хүгжэлтын бүхы арга ноосэнүүдые үргэнөөр хэрэглээбди! Эрхим шанар, гамтай алмалта, арьбалалта, бата журам хадаа урагшаа хурдан түргэноор дабшалтын эрхэ нүхэсэл мүн!

16. Арадай ажахын ажалшад! Түсэбтэ табан жэлэй эхинhээ хойшо үйлэдбэриин эршэ дэлисэ үргэдхэе, 1986 оной түсэбтэ даабаринуудые, социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэе!

17. Хүтэлбэрилгын хүдэлмэрилэгшэд! Ажалайнгаа гүримые, онол аргануудые залан шууд шэнэдхэн хубилгагты, албан зурганай, нютагай тала баримталха, албан хойрог ябадалые үндэhоорнь усадхагты!

18. Совет соёлой ажал ябуулагшад! Социалис үе сагта хүрэмэ зохёолнуудые бүтээгты! Ажалшадай оюун бодолой эрилтэнүүдые гүйсэд хакгагты!

19. Советскэ Союзай эрхэтэд! Социалис ёhоор ооhэдыгоо хүтэлбэрилгэ бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадагты! Зохёохы эдэбхи үүсхэл ехээр гаргагты, ажалша коллективэй үүргэ дээшэлүүлэгты!

20. Хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай болон интеллигенциин эбдэршэгүй бата холбоон мандаха болтогой!

21. СССР-эй арадуудай аха дүүгэй хани барисаан мандаха болтогой!

22. Совет патриот, ажалша эхэ-эхэнэртэ алдар соло!

23. Комсомолшууд, хүбүүд болон басагад! Манай ажабайдалда бүхы шэнэ, түрүү юумэ нэбтэрүүлхын түлөө тэмсэлдэ үүсхэлшэд болоогты!

24. Дайнай болон ажалай ветеранууд! Коммунизмын агууехэ хэрэгэй түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэдэй зэргэдэ жагсагты!

25. Коммунистнууд! КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэлэй манлайда дабшагты! Хүбиингаа жэшээгээр партиин гэшүүнэй арюун hайхан, үнэн сэхэ шэнжэ шанарые батадхагты!

26. Совет сэрэгшэд! Манай арадай амгалан тайбан, зохёон байгуулхы ажалые hэримжэтэй хёрхоор сахин хамгаалагты!

СССР-эй шэн зоригто Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ алдар соло!

27. Социалис оронуудай арадуудта аха дүүгэй амар мэндэ! Мүноо үеын хүсэн түгэлдэр, нүлоо ехэтэй хүсэн—дэлхэйн социализм мандаха болтогой! Социалис хани харилсаата гүрэнүүдэй нэгэдэл бэхижэг лэ!

28. Хүгжэжэ байгаа оронуудай арадуудта аха дүүгэй амар мэндэ!

Империалис дарлалта мүлжэлгэдэ эсэргүү, бээ даабан байдалай, хүгжэлтын түрүү замай түлөө Азиин, Африкын, Латинн Америкын арадуудай үнэн тэмсэлтэй hаналаа нэгэдэлгын туга үндэр дээрэ үргэжэ ябагты!

29. Монополинуудай дарлалта мүлжэлгэдэ эсэргүүсэн, эрхэнүүдэйнгээ ба ажабайдалайнгаа аша туhын түлөө үсэд нэтэрүүгээр тэмсэжэ байдаг капиталис оронуудай хүдэлмэришэн ангида Майн Нэгэнэй амар мэндэ!

30. Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудта аха дүүгэй амар мэндэ!

Эб найрамдалай ба социализмын түлөө тэмсэлдэ бүхы оронуудай коммунистнуудай ангиин талаар hаналаа нэгэдэлгэ, харилсаа холбоон бэхижэг лэ!

31. Шорон түрмэнүүдтэ тамагардажа байhан ажалша хүнүүдэй аша туhын түлөө эрэлхэг тэмсэлшэдтэ аха дүүгэй амар мэндэ!

Империализмын болон хархис хүсэнүүдэй hабарта ороод, тамалагдан зобоогдожо байгшадта эрхэ сулее!

32. Бүхы оронуудай арадууд!

Дайнай аюулда эсэргүүгээр, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын, уласхоорондын аюулгүй байдалые али бүхы талаhаань хангахын түлөө тэмсэгты!

33. Дэлхэйн арадууд! Империализмын үүдхэhэн ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын тула эдэбхитэй ябуулгануудые хэгты! Ядерна туршалгануудые бүрин хүсэдөөр болюулгэ туйлагты. Замбуулинай дайдада буу зэбсэг гаргалтые зайсуулан сарая!

34. Европын арадууд! Энэ түбидэ амгалан тайбан харилсаа, хани хүршэ ёhоной холбоо барисаа тогтоохын түлөө, шахардуу шанга байдалые hуларуулхын ба найдамтай аюулгүй байдал хангахын түлөө тэмсэгты!

35. Азиин оронуудай арадууд! Азида Номгон далайн оршондо аюулгүй байдал хангахын, хүршэ ёhоной hайн харилсаа холбоо тоггоохын түлөө тэмсэлдэ хүсэлэл оролдолгонуудаа нэгэдүүлэгты!

36. Дэлхэйн арадууд!

Ээрхэг түримхэй ябуулгын, хүсэ хэрэглэлгын империалис политикада эсэргүүгээр эрид шууд тэмсэгты!

Дайнай аюулай гал гуламтануудые усадхан зайсуулагты!

37. Бүхы оронуудай арадууд! Уласхоорондын харилсаае демократизацилхын, мүноо үеын үргэн ехэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ гүрэнүүдэй хамтаараа бүгэмжэтэй hайн ажал ябуулхын түлөө тэмсэлээ шангадхагты!

38. Советскэ Союзай ленинскэ гадаадын политика — эб найрамдалай ба арадуудай аюулгүй байдалые бэхижүүлгын, уласхоорондын үргэн ехэ харилсаанай политика мандаха болтогой!

Буу зэбсэггүй, дайн байлдаагүй амгалан тайбан байдал түби дэлхэй дээрэ илан мандаг лэ!

39. Манай агууехэ Эхэ орон — Совет Социалис Республиканүүдай Союз мандаха болтогой!

40. КПСС-эй XXVII съездын зааhан ленинскэ замаар — коммунис байгуулалтын ба эб найрамдалай замаар, урагшаа!

XII ТАБАН ЖЭЛ: *ажалай түрүүшүүл хөөрэнэ*

...ОНДООХОНООР ...ЛЭ ХҮДЭЛДЭГ БОЛОХО

...үгhаа хойшо манай Буряад ороной ... нютагта хонин hүрэг олоор үсхэбэ-... ... дэг, энэмнай хүдөө ажахын гол ... баринуудай нэгэн гэжэ тоологдодог гээ-... Тиигээдшье олонхи колхоз, совхозууд ... ной мяха, мүн «сагаан алтан» гэдэг ... гүрэндэ горитой худалдажа, ашаг ... hайса оруулна ха юм.

... hүүлэй жэлнүүдтэ энэ hалбариимнай ... дүнгүүд доошоо орожо байна, илангаяа ... хурьгад олон гарзална, зуун эхэ хо-... бүриhөө 100-hаа дээшэ хурьга абадаг ... түлжүүлэймнай тоо үсөөрнэ гэжэ сү-... зүблөөнүүд дээрэ hанаата болонги ... ... лдөөнүүд дуулдадаг болонхой. Бар-... ... ай районой суута хонишон Социалис ... Герой Д-Н. Б. Сундуев тээсгэн «Бу-... Үнэн» газетэдэ бэшэhэн статья соо-... ... энээн тушаа өөрын ажаглалта хэ-... байна.

... өөрөө энэ hалбарида тохёолдоhон ... тухай hанаата болонгүй, аргагүй. ... бидэ хонишодой өөhэдынгөө ... үрэ дүнгүүдые үшөө дахин хара-... хахадаа hанаhанда хүрэмөөр хүдэлнэ-... бди, юун дуталданаб, хайшан гээ hаа ... hалбариие түргэнөөр хүгжөөхэбибди ... hайсахан бодожо үзэхэ, хүдэлмэриеэ ... тээшэнь эрид хубилгахал болонобди.

... өөрөө арбаад жэлэй саана Совет Ар-... ... алба дүүргэжэ ерээд, Буряадай хү-... ажахын техникумэй ветеринарна от-... hуража байтараа, айл бүлэ бо-... Надежда нүхэртээ хонин ажал-... хүдэлхэ гэжэ шиидэhэн зомди. Түрүү-... жэлнүүдтэ нүхэрэйнгөө эжы, совхо-... үнинэй бэрхэ хонишон Цыпилма Рин-... хажууда хүдэлжэ, энэ ажалай ... оншые, арга дүрыень ойлгожо, мэ-... абаабди. Гуша гаран жэлдэ хонидые ... hан хүнэй хажууда хүдэлhэмнай ... hургуули болоо гэжэ hанагшаб.

... 1982 ондо эжынгээ наhанай амаралтада гарахадань, бидэ Надитаяа бээ ... хүдэлжэ эхилээбди. Гэбэшье эжы-... мүнөө бидэнэйнгээ хажууда байлсан али болохо hургаал заабари үгэжэ, ... байдаг даа.

... жэлдэ бидэ зуун эхэ хонин бүриhөө дундаа зэргээр 100 хурьга абажа түлжүүлээбди. 1984—1985 онуудай үбэлжэлгын дүнгөөр би Ажалай Алдар Солын III шатын ордендо хүртэбэб.

Гэбэшье нёдондо түрүүшынхеэ түрэхэ зуhагуудые даажа абаад, зуун толгой бүхэнhөөнь 75,2 хурьга томо болгоод, урмамнай хухаран алдаа hэн. Ушарынь юуб гэхэдэ, хонидой үүлтэрые hайн болгохо зорилготойгоор манай совхоз районой бусад ажахынуудhаа эмэ түлгэнүүдые абажа, эндэмнай шэнэ отара эмхидхээд, тэдэниие манда даалгаhан юм. Тэдэ хонидойнь зариман туранхай байжа, хаhа сагтаа ороондо ороогүй, түл биратай гараагүй.

Одоол энэ жэлдэ манда тиимэ юумэн тохёолдохогүй гэжэ hананаб. Үнгэрэгшэ зундаа-намартаа хонидтоо хүсэ шадал hайса абхуулха, таргалуулха гэжэ бүхы шадалаараа оролдоо гээшэбди. Манай эндэхи Хаяа гэжэ газарта Сэлэнгэ мүрэнэй эрьеэр хужармагтай бэлшээри яhала элбэг, хада гүбээнүүдтэшье хонидой бэлшэхэдэ зохид юм. Намар полинуудай ургасын хуряагдамсаар таряанай hуурида хонидоо hайса адуулжа, таргалуулнабди. Тиигэхын тула таряаланда дүтэ намарзаан түхеэрөөд, тэндээ бүри хүйтэхэн болотор байрлаабди. Мүн тэндээ хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлээбди.

Үнгэрhэн октябрь hараhаа хойшо хонин бүхэндэ үдэрэй 300 грамм талха таряа эдюулээд лэ адуулнабди. Декабрь, январиин хүйтэн соогуур хонидто баhа үбhэн, hолоомон эдюулэгдэнэ.

Гадна энэ үбэлжэлгын үедэ совхозой бүхы малда, тэрэ тоодо хонидто үбhэ тэжээл яhала ехэ үгтэнхэй. Мүн хурьгадта эдюулхэ тусгаар ногоон зандаа бэлэдхэгдэhэн үбhэн бии.

Февраль соо хониднай олоороо хурьгалжа эхилээ hэн. Бүхы абаhан хурьгаднай мүнөө бүрин бүтэн түлжүүлэгдэжэ байна.

Энэ жэлдэ манай совхозой эхэ хонидой бүхы отаранuудта хурьгадые байлгаха тусгаар шэнэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо. Хэрбээ энээнhээ урагша дулаан хашаа соогоо хохир гү, али hолоомо зузаанаар дэбдеэд, тэндээ таhалгануудые хэжэ, досоонь хурьгадые газарhаа өөдэнь үргэжэ хэгдэhэн шалатай таhалга соо түлжүүлдэг болохомнай. Ушарынь юуб гэхэдэ, хэдышье зузаан дэбдихэр, хэхэдэ тэрэнь дороhоо нородог, хүйтэн байдаг бэлэй. Тиимэпээ хурьгад хүйтэ абажа ханяадаг, үбшэлдэг, эсэстээ гарзалдаг hэн. Харин мүнөө газарhаа өөдэнь 70—80 сантиметр үргэhэн шалатай таhалга соо хурьгадта хуурай, дулааншье байха ха юм.

Хурьгадаа гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ хэрэгтэмнай энэ арга туhална. Тэрэшэлэн энээнэй хажуугаар өөhэдөө баhал бүхы шадалаараа оролдожо, харюусалга ехэтэйгээр хүдэлнэ аабзабди даа. Бидэ хурьгадтаа багаhаань хойшо hайхан үбhэ, витаминтай ногооной гурил, обёосой талха, загаhанай тоhо, тривитамин, дабhа холижо шанаhан кисель эдюулдэгбди.

Бүхы hанаа сэдьхэлээ, хүсэл эрмэлзэлээ зорюулжа, шэнэ түрүү онол арга, hайн дүй дүршэл хэрэглэжэ хүдэлбэл, зуун эхэ хонин бүхэнhөө 100-hаа дээшэ хурьга түлжүүлхэ арга боломжо бүхы хонишодто бии. Оролдохол хэрэгтэй.

Манай совхоздо дүршэл бэрхэ хонишод В. Батуев, Н. Цыренова, Н. Батуева гэгшэд жэлhээ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриhөө 89—100 хүрэтэр хурьга абадаг. Харин тиихэдэнь тэдэнэртэй тон адлил эрхэ байдалда хүдэлжэ байдаг хонишод Д. Нимаев, С. Ринчинова, Р. Санжанова гэгшэд зуун эхэ хонин бүриhөө 50—60 хурьга түлжүүлнэ.

Иимэ байдалда hанаа амараар хандаха эрхэгүйбди. Хонин ажалаа ёhотойл үндэр хэмжээндэ хүргэхын түлөө бултадаа хам орожо, хамаг хаба шадалаа элсүүлжэ хүдэлхэ, бүхы юумэндээ ондоогоор, мүнөө үеын эрилтын ёhоор хандаха сагнай ерээ. Бидэнэй оролдоогүйдэ ондоо хэн ерэжэ, ажалыемнай hайн болгохоб даа.

Ю. ЦЫРЕТАРОВ,
Сэлэнгын районой Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

АЖАЛАЙ БА АМГАЛАН БАЙДАЛАЙ ЗАМУУД

Газарые тойрон дабшадаг түрүүшын хэмэл одые Байконур космодром дээрэhээ табилгаар, Юрий Гагаринай ниидэлгээр эхилhэн, хүнэй захагүй замби түбидэ гаралга мүнөөнэй обществын ажабайдалай бүхы талада гүнзэгы ехэ үүргэ нүлөө үзүүлhэн байгаа. Атомай элшэ хүсые ашаглахаhаа, электронно-тоолон тодорхойлолгын машинануудые зохёон бүтээхэhээ гадна, замбуулинай дайдые шэнжэлгэнүүд мүнөө үеын эрдэм-техникын хүгжэлтын гол шэглэл болоhон байгаа.

Хүнэй түрүүлэн замбуулинай дайда соогуур ниидэhээр 25 жэлэй ойдо. Космонавтикын үдэртэ зорюулагдаhан ниислэл хотын олонниитын баярай суглаан апрелиин 11-дэ Союзуудай байшангай Колонно зал соо болобо.

Нүхэд Г. А. Алиев, М. С. Соломенцев, С. Л. Соколов, М. В. Зимянин президиумдэ hууба. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, совет элитэ мэдээжэ эрдэмтэд, конструкторнууд, СССР-эй летчик-космонавтнууд, СССР-эй министрнүүд, сэрэгэй начальнигууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл эндэ байлсаа.

СССР-эй Науканuудай академиин вице-президент академик В. А. Котельников элидхэл хээ. Совет эрхэтэн Юрий Алексеевич Гагаринай «Восток» гэжэ онгосоор дэлхэй дээрэ түрүүлэн замбуулинай дайда соогуур ниидэжэ, Газарые тойроhон үдэрhөө хойшо 25 жэл үнгэрбэ. Энэ үдэрэй маанадhаа холодохо бүринь гайхамшагта үйлэ хэрэгэй удха шанарые улам үргэнөөр мэдэрнэбди. Эрдэм-техникын дэбжэлтын үндэhэ hуури дээрэ ороной социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхалгын гол шэглэлнүүдэй дунда замбуулинай дайдые шэнжэлгэ ороно гэжэ КПСС-эй XXVII съезд дээрэ тэмдэглэгдээ hэн. Дэлхэй дээрэ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые, тэрэниие замбуулинай дайдада нэбтэрүүлгые съезд эрид буруушаагаад, КПСС-эй Программын шэнэ найруулга соо совет космонавтикын уряае хэтын хэтэдэ батадхаhан байгаа: «Замбуулиниие шэнжэлгэ, ашаглалга имагтал амгалан тайбан зорилготойгоор, эрдэм наука болон үйлэдбэриие хүгжөөхын тула, бүхы арадуудай эрилтэ хэрэглэмжэнүүдтэй зохилдуулан бэелүүлэгдэхэ ёhотой».

25 жэлэй хугасаа соо совет космонавтикын гаталhан замай гол шатанууд тухай элидхэлшэ hануулба. Газарые тойрон дабшадаг түрүүшын хэмэл одоной табигдаhанhаа, Юрий Гагаринай ниидхүүлэгдэhэнhээ хойшо космонавтика айхабтар ехэ зам гаталаа, энэ замдаа Советскэ Союз элитэ ехэ амжалтануудые туйлаhан байна.

КПСС-эй XXVII съездын урда тээхэнэ ниидхүүлэгдэhэн шэнэ үеын станци—«Мир» гэжэ замбуулинай научна станци газар дээрэхи олохон технологидо замбуулинай техникэ бүри ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тула шэнэ арга боломжонуудые нээгээ. Залгалдан холболдолгын зургаан узелынь тусхай модульнуудай туhаламжаар арадай ажахын зорилготой эрдэмэй-үйлэдбэриин тусхай комплекснуудые замбуулинай дайдада хабсаргаха арга олгохо байна. Мүнөөдэр, дэлхэйн космонавтикын hайндэрэй урда тээхэнэ, тус станциие туршагшадай түрүүшын экипажда — Леонид Кизим болон Владимир Соловьевто амаршалга эльгээжэ байhамнай бидэнэртэ бултандамнай аятай бшуу.

Удаань хэлхээ холбооной болон навигациин, сагай уларил болон байгаалиин үзэгдэлнүүдые шэнжэлгын түхеэрэлгэнүүдые наринжуулан hайжаруулгада замбуулинай техникэ үргэнөөр хэрэглэхэ тухай эрдэмтэ хөөрэбэ. Совет онгосонууд болон станцинууд дээрэ уласхоорондын экипажнууд дээрэ хамтын ниидэлгэнүүдэй программа үргэлжэлүүлэгдэхэ юм гэжэ тэрэ мэдээсээ. Мүнөө үедэ Сириин Араб Республикын космонавтнууд болохо хоёр кандидат СССР-тэ бэлэдхэл гаража байна. Совет-француз жолоодогдодог хоёрдохи ниидэлгэ хэхэ тухай мүн лэ үгээ ойлголсоhон байнабди.

СССР-эй летчик-космонавт Г. С. Титов үгэ хэлэхэдээ, 25 жэлэй туршада совет космонавтикын алхам алхамаар хүгжэн бэхижэhэн тухай, түрүүшынгээ илалтануудhаа тэрэнэй амгалан тайбан шэглэлтэй байhанаа мэдүүлhэн тухайнь хөөрэбэ. Замбуулинай дайдые амгалан тайбан байдалда хэрэглэхын түлөө тэмсэнэбди. Апрелиин 12-hоо, манай Юрын ниидхүүлэгдэhэнhээ хойшо тиимэл байгаа юм. Гагаринай урихан миhэрэлээр дулаасуулагдаhан бата нэгэдэлэй, ниитэ жагсаалай саашадаашье илан мандаха байhандань найданабди.

Юрий Гагаринай нэрэ дуулахадаа, бидэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ баяр баясхалантай, халуун дулаан болоно гэжэ «Красный пролетарий» заводой тошиилдогшо И. И. Мальцев мэдүүлбэ. Тэрэ маанадта үшөө юундэ хүндэтэйб гэхэдэ, ажабайдалайнь гушан дүрбэн жэл манай хамтын хуби заяанай таhаршагүй хубинь болоно. Мүнөө гансал космонавтнууд Гагаринhаа hургаал абадаг бэшэ. Тэрэнэй «Ябая!» гэhэн олондо мэдээжэ үгэ мүнөө манай ороной хүгжэлтые хурдадхалгатай тааралдан зохилдоно бшуу. Гагаринай эрэлхэг зориг, урдаа табиhан зорилгоёо бэелүүлхын тула үсэд нэтэрүү байлга бидэнэй хүн бүхэндэ шухала хэрэгтэйл.

Ядерна тэhэлэлгэнүүдэй аяар холын одо мүшэдэй арюун туяа гэрэлые далдалан халхалхагүйн түлөө, замбуулинай дайдын хүн түрэлтэнэй ажабайдалда, зол жаргалда аюул тохёолдуулхагүйн түлөө тэмсэхэ ёhотойбди гэжэ хүдэлмэришэн мэдүүлээ. Газар дэлхэйн түрүүшын түлөөлэгшэ 25 жэлэй урда тээ иигэжэл уряалаа hэн. Мүнөө бүхы дэлхэйн ушар ёho ойлгохо хүнүүд иимэ эрилтэ табина.

Москвагай залуушуул болон студентнэрэй түлөөлэгшэд баярай суглаанда хабаадагшадые—эрдэмтэд болон конструкторнуудые, космонавтнууд болон хүдэлмэришэдые халуунаар амаршалба. Удаань замбуулинай дайдаhаа Леонид Кизим болон Владимир Соловьев суугарагшадта хандаба. Манай Эсэгэ ороной эрхэтэн Юрий Алексеевич Гагаринай замбуулинай дайдые шэнжэлгэдэ харгы гаргаhанайнь түлөө билэ эмогорхон баясанабди гэжэ космонавтнууд амаршалга соогоо мэдүүлээ.

Амгалан тайбан байдалай аша туhада, бүхы хүн түрэлтэнэй аша туhада манай орон дотор замбуулинай дайдые шэнжэлэлгын үргэн ехэ программа саашадаашье залан сэхээр бэелүүлхын тула совет космонавтнууд бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсээ, дүй дүршэлөө элсүүлхэ юм.

(ТАСС).

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИ

Үсэгэлдэр Улаан-Үдэдэ Гүрэнэй Х. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ театр соо, эрдэм-техникын дэбжэлтын үндэhэн дээрэ Буряадай АССР-тэ хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаүрэтэйгөөр хүгжөөхэ талаар республиканска научно-практическа конференциин пленарна заседани боложо үнгэрбэ. Тус конференциин энэ заседани дээрэ республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, Буряадай АССР-эй Агропромышленна комитедэй Түрүүлэгшэ **А. И. Плотников** «КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, ажахые хүтэлбэрилгые наринжуулан hайжаруулха ба АКП-гэй hалбаринуудые ашаүрэтэйгөөр хүгжөөхэ зорилгонууд» гэhэн элидхэл хэhэн байна. Удаань Буряадай хүдөө ажахын эрдэмшэнжэлгын институдай директор **Б. И. Николаев**, республикын Госпланай Түрүүлэгшын орлогшо **А. С. Ошоров**, Мелиорациин ба уhанай ажахын министр **Л. А. Санеев**, Буряадай Агропромкомитедэй таhагай начальник **З. Р. Будаев**, Буряадай НИИС-эй таhагые даагша **В. И. Осипов**, партиин Баргажанай райкомой нэгэдэхи секретарь **В. Б. Базаров**, Бэшүүрэй районой «Победа» колхозой ахамад экономист **Л. А. Смолина**, Буряадай НИИСХ-эй директорэй орлогшо **А. М. Емельянов**, республикын «Бурятплодоовощхоз» нэгэдэлэй түрүүлэгшэ **В. В. Матхеев**, Буряадай НИИСХ-эй лабораториие даагша **И. И. Соколов**, Буряадай хүдөө ажахын институдай профессорнууд **К. Т. Мункоев**, **В. Р. Филиппов**, доцент **К. Д. Миронов**, республикын агропромышленна комитедэй түрүүлэгшын орлогшонор **Ф. М. Кауров**, **И. Ф. Лобанов**, Зүүн-Сибириин технологическа институдай доцент **Е. В. Николаева**, Буряадай хүдөө ажахын институдай профессор **Н. В. Барнаков**, СССР-эй Науканuудай Академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай Биологиин институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ **Ю. М. Убеев**, **В. Е. Викулов** гэгшэд нэмэлтэ элидхэлнүүдые хэhэн байна.

Мүн эндэ СибНИИПТИЖ-эй директорэй орлогшо **В. Г. Гугля** үгэ хэлээ. hүүлээрнь республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **В. Б. Саганов** дэлгэрэнгы үгэ хэлэhэн байна.

Научно-практическа конференциин хүдэлмэридэ КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь **А. М. Беляков**, хоёрдохи секретарь **К. А. Албашеев**, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **А. А. Бадиев**, республикын профсоюзуудай соведэй түрүүлэгшэ **Н. А. Розанов**, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь **В. С. Тимашов**, республикын Агропромкомитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо **Н. Н. Найданов** гэгшэд хабаадалсаа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

ХУРАМХААНАЙ РАЙОНОЙ БАРХАНАЙ АРАДАЙ ТЕАТРЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

hайн дуранай уран hайханай зохёохы, ажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhанайнь түлөө, байгуулагдаhаар 25 жэлэйнь ойтой дашарамдуулан, Хурамхаанай районой Барханай арадай театрые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. БАДИЕВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. БЕРЕЩИНОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1986 оной апрелиин 10.

ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ, ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТАНУУД

hайн дуранай уран hайханай зохёохы ажалые хүгжөөхэ талаар габьяатай байhанайнь түлөө Хурамхаанай районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозник, театрай артист Цыбикжап Ямпилович **Очировта** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар **Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

hайн дуранай уран hайханай зохёохы ажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhанайнь түлөө Хурамхаанай районой Барханай арадай театрай байгуулагдаhаар 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан, арадай театрай режиссёр Радна Ешонович **Ешоновые**, Барханай hургуулиин дэргэдэхи интернадые даагша, театрай артист Бубэй Ухинович **Раднаевые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба.

ПАРТИЙНО-АЖАХЫН ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААН

ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ ЭРХИЛЭЛГЫН БҮХЫ ОНОРГА

КПСС-эй обкомой хоёрдохи секретарь К. А. Албашеевэй элидхэл

Апрелиин 5-да КПСС-эй Центральна Комитедтэ зүблөөн боложо, «Ороной агропромышленна комплекс дотор ажахые эрхилэлгын экономическа арга хэрэгсэлнүүдые саашадань нарижуулан hайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые дүүргэхэ талаар партийна, совет, ажахын зургаануудай бэелүүлхэ зорилгонуудые хаража үзэhэн байна. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй Госагропромой түрүүлэгшэ нүхэр В. С. Мураховский элидхэл хэбэ. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь нүхэр Е. К. Лигачев зүблөөе нээгээ.

Партиин XXVII съездhээ хойшо ойройдоол hара үнгэрөө гэжэ тэрэ оролто үгэ соогоо тэмдэглэбэ. Тэрээн дээрэ баталагдан абтаhан программна документнүүд, съездын оршон байдал совет обществые саашадань хүгжөөлгэдэ гүнзэгы ехэ нүлөө үзүүлнэ.

Түбтэ, мүн нютагуудта парти хараалагдаhан түсэбүүдээ бэелүүлхын тула эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байна. Хаа хаанагүй үргэн олониитын политическэ ба ажалай эдэбхи үүсхэл бадарна. Арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлэй арадай ажахын түсэбүүдые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө, түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй даабаринуудые Агууехэ Октябриин социалис революциин 70 жэлэй ой болотор дүүргэхын түлөө ажалша коллективүүдэй хүдэлөөн улам үргэдэжэ байна.

Партиин XXVII съезд ороноо эдеэ хоолой зүйлнүүдээр эгээл богони болзорто гүйсэд хангаха гэhэн тон шухала удха шанартай түрүүшын ээлжээнэй зорилго табиба.

Партиин XXVII съездын шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, ороной агропромышленна комплекс дотор ажахые эрхилэлгын экономическа арга хэрэгсэлнүүдые саашадань нарижуулан hайжаруулха тухай тогтоол КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаа. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр М. С. Горбачевой үүсхэлээр, тэрэнэй хабаадалгатайгаар партиин энэ тон шухала удха шанартай политическэ документ зохёогдоhон байна.

Аграрна сектортэ ажахые эрхилэлгые нарижуулан hайжаруулхадаа, ажахын тоосоое хүгжөөн бэхижүүлхэ, агропромышленна комплексын бүхы шатануудые, нэн түрүүн колхоз, совхозуудые өөhэдөө өөhэдыгөө хангаха, өөhэдөө мүнгөөр hомолхо шэнэ гурим нэбтэрүүлхэ тухай хэлэгдэнэ.

Ажахын тоосоое үргэнөөр нэбтэрүүлэнгүй, ашаг үрэ ехэтэй экономическа арга хэрэгсэлнүүд тухай хэлэжэ болохогүй гэжэ батаар ойлгохо ёhотойбди. Парти, правительствын баталан абаhан документ соо найруулагдаhан экономическа хэмжээнүүд энэ талаар шэглүүлэгдэнхэй байна.

Үйлэдбэриие түсэблэлгын гуримые нарижуулан hайжаруулгада, түрүү нормативна онол арга нэбтэрүүлгэдэ тогтоол соо гол анхарал хандуулагдана. Газарай ашаг шэмые, мүн үйлэдбэриин фонднуудаар, ажалай ба бусад нөөсэнүүдээр ямараар хангагданхай байhые экономическа талаhаа сэгнэлгые хараада абажа, эрдэм ухаанда үндэhэлhэн нормативуудта анхаржа, бүхы шатада түсэблэлгэ хэхэ тухай эндэ хэлэгдэнэ.

Юрэдөөл, ажахые эрхилэлгын эрхэ байдалай эрид хубилагдажа байhыень харана ха юмта даа. Агропромые хүтэлбэрилхэ хэрэгые эмхидхэлэй ба экономическа талаарнь шэнэдхэн хубилгалга хүдөө ажахые хүтэлбэрилгэдэ тад ондоогоор хандахыень партийна, совет болон ажахын зургаануудые уялгална, тэдэнэй хүдэлмэриин гуримые, онол аргануудые хубилгаха эрилтэ табина.

Кадрова политика партийна комитедүүдэй ажал ябуулгын гол анхаралда табигдаха ёhотой. Манай кадрнуудые hубэлгэн бэрхэ байхаар, зохёохы хүсэл зоригтойгоор, ехэ юумэ мэдэхээр, экономическа гүнзэгы ухаан бодолтойгоор hурган хүмүүжүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай гол зорилго болоно.

Хэрбээ хүдөө ажахын предприятинуудта ехэ юумэ ойлгохо, мэдэхэ мэргэжэлтэдэй, хүтэлбэрилэгшэдэй табигдажа, тогтууритай hайнаар хүдэлөөгүй hаань, ямаршье экономическа хэмжээнүүд ехэ ашаг үрэ үгэхэгүй байна гэжэ Е. К. Лигачев тэмдэглэбэ. Энэнь олониитын мэргэжэлэй кадрнуудые hурган бэлдэжэ, дүршэл шадабариень дээшэлүүлгэдэ гүйсэд хабаатай байна. Экономико болон түрүү технологи, хамтын подрядаар, ажахын тоосоогоор хүдэлхэ гол ёhонуудые, хүтэлбэрилгын онол аргануудые тэдэнэр шудалха ёhотой. Мүнөө хүдөө нютагта ёhотойл бүгэдэ ниитын hуралсал эмхидхэхэ шухала.

Агропромышленна үйлэдбэриие, эрдэм наукые партиин зүгhөө хүтэлбэрилхэ тухай Е. К. Лигачев хэлэхэдээ, Госагропромые хүтэлбэрилгын зургаануудай ажал ябуулгын хойноо нютагай партийна комитедүүдэй ехэ харюусалгатай байhыень тэмдэглээ. Тэдэнэр эрхэнүүдээ гүйсэд хэрэглэхэ, уялгануудаа бэелүүлхэ, даалгагдаhан хэрэгэйнгээ түлөө харюусалгаяа дээшэлүүлхэ ёhотой. Хэрбээ нэгэ нэгэеэ дуурияха, хүтэлбэрилгын зургаануудай зорилгонуудые, уялгануудые нэгэ нэгэндэ хаялсаха болоо hаа, Госагропромые хүтэлбэрилгые эмхидхэлэй талаар шэнэдхэн хубилгалга буруу hүргэгдэхэ байна. Энээниие зайсуулан сэраха шухала. Госагропромые хүтэлбэрилгын зургаануудай эхин партийна организацинууд тухай онсо анхаралаа хандуулха хэрэгтэй гэжэ зүблөөн дээрэ тэмдэглэгдэбэ.

Ажахын эрхэтүүдые, экономическа аша туhыень үргэдхэхэhөө гадна, нютагай хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр hайнаар хангахын түлөө колхоз, совхозуудай, тэдэнэртэй холбоотой предприятинуудай, мүн нютагай хүтэлбэрилгын зургаануудай харюусалгые дээшэлүүлхэ гээшэ ажахые эрхилэлгын асуудалнуудаар парти, правительствын баталан абаhан документын эгээн гол зорилго болоно.

Түбэй фонднуудта тушаагдаhанhаа үлүү гараhан продукциие нютагай хангалгада оруулха гуримай тогтоогдожо байhыень ойлгобо ёhотойт. Энэнь нютагай арга боломжонуудые хэрэглэhэнэй ашаар эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хүн зониие хангалгые hайжаруулхын түлөө хизаарнуудай, областьнуудай болон республиканuудай эрилтэ дээшэлүүлнэ. Энэнь бидэнэртэшье сэхэ хабаатай, ушарынь гэхэдэ, мал ажалай продуктнуудаар хүн зониие гүйсэд хангажа шадангүй, hү болон бусад продуктнуудые гүрэнhөө абанабди. Ниитын адууhа малай ашаг шэмэ хангалтагүй бага байhаар. Энээнэй түлөө зүблөөн дээрэ КПСС-эй ЦК-гай секретарь бусад зарим республиканuудай, областьнуудай тоодо бидэниешье шүүмжэлбэ.

Экономикын аграрна секторые хүтэлбэрилгын эмхидхэлэй ба экономическа шэнэдхэн хубилалтанаа, тэрэшэлэн республикын Госагропромые экономическа ба социальна талаарнь хүгжөөлгэдэ, газар тарялангай, мал ажалай продуктнуудые горитой ехээр үйлэдбэрилгэдэ hомологдоhон мүнгэ зөөриhөө хайшан гэжэ ехэ ашаг олзо абаха гээшэб гэжэ мүнөөдэрэй эдэбхитэдэй суглаан дээрэ хэлсэхэ ёhотойбди.

Республика доторнай газар тарялангай хүрьhэ хамгаалха гурим, хүдөө ажахын ургамалнуудые тарижа ургуулгын түрүү технологи, ажахын тоосоон, хамтын подряд нэбтэрүүлэгдэжэ байна. 1985 ондо подрядна бригаданuудта ороохото ургамалнуудай 85 процентнь даалгагдаhан байгаа. Зарим ажахынууд газар тарялан элдүүрилгэдэ hайн үрэ дүнгүүдые туйлажа, таряа гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ дүрбэн жэлэй түсэб дүүргэбэ. Тэхэтэй хамта таряа ургуулжа хуряаха түсэбүүдые, социалис уялгануудые дүүргэхэ талаар партиин горкомуудай, райкомуудай эмхидхэлэй хүдэлмэри КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1985 он) Пленумэй болон партиин XXVII съездын эрилтэнүүдтэ харюусанагүй гэжэ партиин обком тоолоно.

Ажахынууд болон РАПО-нуудай олохон хүтэлбэрилэгшэд эрдэм ухаанай үндэhөөр газар тарялан элдүүрилгын зональна системэ, зүб севооборотуудые, хүдөө ажахын ургамалнуудые тариха түрүү технологи нэбтэрүүлээгүй, бүхы ургамалнуудай ба ногооной үрэhэ тарилгые ёhотой хэмжээндэ гаргажа шадаагүй байhаар гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, 1985 ондо республика доторнай ороохото ургамалнуудай ойройдоол 11 процентнь түрүү технологёор таригдаhан, газар тарялангай 72 процентдэ севооборотууд нэбтэрүүлэгдэhэн байгаа. Тэрэ тоодо Яруунын районой ажахынуудта тарялангай 32 процентдэ, Загарайда — 48, Ивалгада—34, Прибайкалиин райондо тарялангай 56 процентдэ севооборотууд нэбтэрүүлэгдэнхэй. Жэл бүри тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй ехэ үрэhөөр тарилга хэгдэнэ, газарай хүрьhэнэй нара, hалхинhаа нуралгатай, бог үбhэнтэй, хорото шумуулнуудтай тэмсэхэ, газарай үрэжэл hайжаруулха талаар хараалагдаhан хэмжээ ябуулганууд муугаар бэелүүлэгдэнэ, намарай паар бог үбhэндэ дарагдана. Уhалууриин газар тарялан, оньhото техникэ, органическа ба минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хэрэглэлгэдэ горитой дутуу дунданууд ушарна.

Газар тарялангаа хангалтагүй муугаар элдүүрилдэг байhан дээрэhээ олохон ажахынууд таарамжатай hайн сагай уларилтай жэлнүүдтэшье бага ургаса хуряадаг, таряа болон газар тарялангай бусад продуктнуудые үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдаха түсэбүүдээ дүүргэдэггүй байна.

Үнгэрhэн табан жэлдэ республика доторнай таряа ургуулха түсэб 84,3 процент, харин ороохо худалдаха түсэб 87,4 процентээр дүүргэгдээ. Таряа ургуулдаг 120 ажахын 170-ниинь ороохо гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргээгүй. 1985 ондо республикымнай ойройдоол 12 ажахы гектарhаа 20 болон тэрээнhээ дээшэ центнер ороохо абаhан байгаа. Ходо ган гасуур боложо байхадань, олохон районуудта ороохо таряа тогтууритай hайнаар ургуулжа хуряаха эрхэ нүхэсэл болохо газарай хүрьhэ элдүүрилгые хамгаалгын гуримай шухала удха шанартай байhые мүртэй сэгнэнэгүй.

Мүнөө таряа үйлэдбэрилгэ республикын эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые ханганагүй, тиимэhээ ороохо таряа ургуулгын асуудалые шиидхэхэ гээшэ ажахынуудай шухалын шухала зорилго байhаар. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор ороохо таряа гүрэндэ худалдаха талаар 1986 ондо тогтууритай түсэбүүдэй табигдажа, тэрээнтэй дашарамдуулан, таряа гүрэндэ ехээр худалдаха нэмэлтэ хэмжээнүүдые абажа байхадань, энэмнай илангаяа шухала удха шанартай байна. Гүрэндэ таряа ехээр худалдалгые урмашуулха зорилготойгоор 1986—1990 онуудта түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй туд бүхэнэй дундуур хэмжээнhээ гадуур худалдагдаhан тарьяанай түлөө колхоз, совхозуудта, хүдөө ажахын бусад предприятинуудта таряа худалдаха гүрэнэй түсэбүүдые дүүргээд байгаа hаань, гүрэндэ худалдалгын үнэ сэнгүүдтэ 100 процент хэмжээнэй (энэ хэмжээе үлүүлбэшье, түсэбөө дүүргээгүй ажахынуудта—50 процент хэмжээнэй) нэмэлтэ түлбэри түлэхөөр тогтоогдоо.

Гүрэндэ таряа тушааха түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэhэн ажахынуудта автомобильнууд, тракторнууд, хүдөө ажахын зарим түхэлэй машинанууд, олдохоор шухаг бусад нөөсэнүүд худалдагдаха байна. Эдэ хэмжээнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула энэ жэлдэ газар тарялангаа hайнаар элдүүрилhэнэй, түрүү технологи үргэнөөр нэбтэрүүлhэнэй үндэhөөр ажахы бүхэндэ таряа ехээр ургуулгын программа зохёожо бэелүүлхэ шухала.

Республикын зарим бригадануудай, ажахынуудай дүй дүршэл түрүү технологинуудай ехэ ашаг үрэтэй байhые элирхэйлэн гэршэлнэ. Жэшээнь, 1985 ондо Баргажанай районой Уланай колхоз шэниисэ тарижа ургуулгын hайн технологи түрүүшынхиэ нэбтэрүүлжэ, 1935 гектарай талмайн гектар бүриhөө 34 центнер таряа хуряажа абаhан байгаа. Тиихэдэ колхоздонь дунда зэргээр гектар бүриhөө 27 центнер ургаса хуряагдаа hэн. Мухар-Шэбэрэй районой «Искра» колхозой С. П. Оловянниковай хүтэлбэрилдэг тракторно-таряан ажалай бригада түрүү технологи нэбтэрүүлжэ, 460 гектарай талмайн туд бүхэнhөө 35,6 центнер шэниисэ хуряаба. Зэдын районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой нүхэр И. Г. Григорьевой хүтэлбэрилдэг тракторно-таряан ажалай бригада 432 гектарта түрүү технологёор шэниисэ тарихадаа, гектарай 32 центнер ороохо абаhан байна.

Сагай уларилай ходы таарамжагүй байгаашье hаань, республика соогоо 500 мянган тонноhоо бага бэшэ, жэгдэ hайн уларилтай жэлдэ 600 мянган болон тэрээнhээшье дээшэ тонно таряа хуряаха зорилго урдаа табиха ёhотойбди. Тиихэдэ өөhэдыгөө элбэг хүрэхэ үрэhэ хүрэнгөөр, адууhа малаа холимол тэжээлээр хангажа, таряа гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргэхэ зэргэтэйбди. Таряа ехээр ургуулдаг зарим ажахынууд түсэбhөө гадуур ороохо гүрэндэ тушааhанайнгаа түлөө горитой ашаг олзо абаха байна.

Мухар-Шэбэрэй районие жэшээ болгон, абажа харая. Үнгэрhэн түсэбтэ табан жэлдэ колхоз, совхозууд гансал таряа худалдаhанайнгаа түлөө жэл бүхэндэ 3,9 миллион түхэригэй ашаг олзо абаа hэн. Байгша ондо 14 мянган тонно ороохо тушааха түсэбөө дүүргээд байбал, мэргэжэлтэдэй тоолон гаргаhанай ёhоор, ажахынууд 4,3 миллион түхэриг, тэрэ тоодо үнэ сэнгүүдтэ нэмэлтэ түлбэри оруулhанайнь түлөө 900 мянган түхэриг абаха. Тиигэжэ ороохо тарьяанай ашаг олзын хэмжээн 145 процентдэ хүрэхэ юм.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо ороохо таряа үйлэдбэрилгые урмашуулха хэмжээнүүдhээ гадна, тэрэниие гамтайгаар хэрэглэhэнэй түлөө харюусалгые дээшэлүүлхээр хараалагдана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энэнь тон шухала.

Республикын олохон ажахынуудта уhалууриин газар хангалтагүй муугаар ашаглагдана. Тэжээл үйлэдбэрилгэ доогуур хэмжээндэ, ороохото ургамалнуудай ба ногооной ашаг шэмэ бага байhаар. Энээнhээ уламжалан жэл бүхэндэ бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл үйлэдбэрилхэ, бэлэдхэхэ түсэбүүд дүүргэгдэнэгүй, тэдэнэй дуталдахада, малай тэжээлдэ ороохо ехээр гаргашалха баатай болоно.

Уhалагдадаг сабшалан дээрэ hайн шанартай үбhэ хуряажа абадаг ажахынууд бии. hүүлэй жэлнүүдтэ Хяагтын районой ажахынууд иимэ газар дээрэhээ тогтууритай hайн ургаса абана. Нёдондо жэл районой ажахынууд сабшалангай гектар бүхэнhөө 28,1 центнер тэжээл хуряагаа. 1981 ондо энэнь ойройдоол 16,6 центнер байhан юм. Ивалгын районой Оронгын совхоз д о культуртехническэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана, үтэгжүүлгэ ехээр оруулагдана. Тиигэжэ жэл бүхэндэ гектар бүриhөө 40 болон тэрээнhээ дээшэ центнерэй үбhэн хуряагдадаг.

Үнгэрэгшэ табан жэлдэ республика доторнай бүхы зүйлэй үбhэ сабшалгын түсэб 86 процентээр дүүргэгдээ hэн. Тиихэдэ Зэдын, Кабанскын, Хяагтын болон Хойто-Байгалай районуудhаа бэшэ олонхи районууд түсэбөө дүүргээгүй. Силос дараха түсэбөө гансал Кабанскын район бэелүүлээ. Тэжээлэй шанар гол түлэб муу байhаар.

Тэжээлэй шанар муутай байhанhаа уламжалан мал ажалай продукци багаар үйлэдбэрилгэдэ абтадаг байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. 1985 ондо колхоз, совхозуудта 1 центнер hү абахын тула 2,10 центнер тэжээлэй единицэ гаргашалагдаhан байгаа. Харин түсэбэй ёhоор 1,42 центнер тэжээлэй единицэ байха ёhотой hэн. Эбэртэ бодо малай шэгнүүрые 1 центнерээр нэмээлгэдэ 13—15 центнер тэжээлэй единицэ гаргашалагдаа. Энэнь нормоhоо 20—50 процентээр үлүү ехэ юм.

Жэл бүхэндэ үбhэ тэжээлдэ белок дуталдажа, адууhа малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бэрхэшээл тохёолдуулна. Тэрэ мүртөө олонхи ажахынуудта өөhэдын үрэhэ хүрэнгын бэлдэгдэдэггүй дээрэhээнь белок ехэтэй ургамалнууд — горох, донник, рапс, тоhолиг редькэ гэхэ мэтэ, мүн ороохото бобово ургамалнуудай тарилгашье үргэдхэгдэнэгүй.

Илангаяа Сэлэнгын, Хяагтын, Захааминай, Яруунын, Хэжэнгын болон бусад районуудай ажахынуудта белок элбэгтэй ургамал—донник, рапс ёhоор таригдажа ургуулагданагүй.

Олохон ажахынууд мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ болон гүрэндэ худалдаха арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэhэн, эдеэ хоолой шанарыешье hайжаруулhан байна. Нэн түрүүн ажалдаа түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэжэ, эрдэм-техникын дэбжэлтын туйлалтануудые нэбтэрүүлжэ, адууhа малай тоо толгойе олошоруулха, үүлтэрыень hайжаруулха, зүбөөр эдеэлүүлхэ талаар hайн дүнгүүдые туйлана. Тиимэ ажахынуудай дундаhаа Тарбагатайн районой «Маяк» колхозые, Зэдын районой Оёорой, Хоринн районой Хүрбын, Түнхэнэй районой Түнхэнэй, Кабанскын районой «Шергинский», Загарайн районой Санагын совхозуудые, Мухар-Шэбэрэй районой «Знамя Ленина», Бэшүүрэй районой «Победа», Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ, Хяагтын районой «Дружба» колхозуудые онсолон нэрлэхээр.

Мүнөө ажахые шэнэ гуримаар эрхилхэ зорилгын табигдажа байхада, мал ажалай бүхы асуудалнуудые тодорхой гол шэглэлтэйгээр, нарин гуримтайгаар, комплексноор шиидхэхэ шухала гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэнэ.

Үнгэрhэн арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада республикада hү hаалиин мал үсхэбэрилгын үрэ дүнгүүд урда жэлнүүдэй хэмжээнhээ ойройдоо дээшээ гараагүй, зарим зүйлөөрөө бүри доошоо орооhон байна. Жэшээнь, зуун үнеэн бүхэнhөө абтаhан тугалай тоо урдынгаал хэмдэ үлөө. Харин hү үйлэдбэрилгэ 4 процентээр, тэрэниие гүрэндэ худалдалга 5 процентээр доошоо орожо, үнеэн бүхэнhөө 85 килограммаар бага hүн haargдаа. Зарим районуудта үнеэдэйнь hү шэмэ ойройдоо дээшэлүүлэгдээгүй байха мүртөө, эхэ малайнь тоо үсөөлэгдөө. Загарайн районой ажахынуудта, Тарбагатайн районой Ленинэй нэрэмжэтэ, «Восход», Мухар-Шэбэрэй районой «Коммунизм» колхозуудта болон бусад зарим ажахынуудта иимэ байдал үзэгдэнэ. Үнэндөө, эдэ ажахынууд Улаан-Үдэ хотын хүн зониие сагаан эдеэнэй зүйлөөр hайнаар хангаха уялгатай ха юм.

Малай үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэриин хангалтагүй муугаар эмхидхэhэн дээрэhээ hү шэмэ ехэтэй үнеэдэй тоо өөдэтэй олошорногүй. Элитэ болон нэгэдэхи классай үнеэдэй тоо hүрэг соо үшөөл үсөөн, тэрэнь ойройдоол 28 процентhээ дээшэ гаранагүй. Тэрэшэлэн Сэлэнгын. Загарайн районуудта hүүлэй табан жэлдэ hайн үүлтэрэй 2,5 мянган, гунжадай фермэнүүдтэ үнеэд болгогдоhоншье hаань, тэдэнэйнь ашаг шэмэ ёhоор дээшэлнэгүй, эхэ малайнь үүлтэрэй шанар hайжарнагүй. Үүлтэртэ малай фермэнүүдшье баhал олошорногүй. Малай ашаг шэмынь бага, тоо бүридхэлэй муугаар хэгдэдэг байhан дээрэhээ «Забайкалец» совхозой Хүhоотын, Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой hүтэйн, «Сибиряк» колхозой Еловско болон Түбэй фермэнүүд үүлтэртэ мал үсхэбэрилдэг нэрээ алдаhан байха юм.

Эхэ малай хангалтагүй муугаар харууhалагдажа, эдеэлүүлэгдэжэ байhанhаа, тэдэниие үрэжүүлхэ, түл абалгын нарин технологиин хазагайруулагдаhанhаа боложо, республикын олохон ажахынуудта бүхы үнеэдэйнь 30 процент тугал үгэнэгүй. Нёдондо үрэжүүлэгдэhэн бүхы үнеэд болон гунжадай 23 процентнь hубайраа. Харин Хоринн, Хэжэнгын, Яруунын районуудта ороондо оруулагдаhан тоотой үнеэд, гунжадайнь 29-hөө 45 процент хүрэтэр хубинь тугал үгөөгүй байшоо. Хүгшэрhэн, муудаhан үнеэдые саг соонь зүбөөр hэлгэжэ, hү hаалиие дээшэлүүлжэ байхын тула жэл бүхэндэ 28 мянган гунжадые тугаллуулха хэрэгтэй. Мүнөө hү үйлэдбэрилдэг ажахы бүхэндэ үүлтэртэ малай тусхай фермэ бии болгожо, тэндэ үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха гээшэ гол шухала зорилго болоно.

Мяха үйлэдбэрилгэ болон гүрэндэ худалдалгые эрид дээшэлүүлхэ талаар республикын ажахынуудай урда тон харюусалгатай зорилгонууд табигданхай. Мүнөө колхоз, совхозуудта бүхыдөө үйлэдбэрилэгдэдэг мяханай 32—34 процентнь үхэрэй мяхан болоно. 1990 он болотор тэрэнэй үйлэдбэрилгые 45 процент хүрэтэр ехэ болгохо ёhотойбди. Энээниие бэелүүлхын тула үхэрнүүдые шахан таргалуулха хүдэлмэриие hайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэй. Бүри энэ жэлдэ мяханда тушаагдаха үхэрнүүдэй тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 800—900 граммhаа бага бэшээр нэмээжэ, шахамал бүхэниие 360—380 килограммда хүргэжэ тушааха зорилго табигдана.

Манай олохон ажахынуудта баригдаhан томо фермэ, комплекснууд хэдэн жэлэй туршада гүйсэд хүсэндөө оруулагданагүй. Тусхайлбал, Зэдын районой «Заречный» совхозой Түбэй фермэдэ баригдаhан шэнэ байрадань 400 үнеэд байлгагдаха ёhотой аад, тэдэнэй хахадhаа тээ олохон лэ үхэр оруулагданхай. Кабанскын районой «Тресковский» совхозой hү hаалиин комплекс хахад хүсэндөө хэрэглэгдэнэ. Бэшүүрэй, Загарайн, Хэжэнгын районуудай ажахынуудташье баhал иимэрхүү байдал үзэгдэнэ.

hү hаалиин фермэнүүдтэ ехэнхи хүдэлмэриин комплексноор оньhожоруулагдаагүй дээрэhээнь, тэндэхи ажалай бүтээсэ өөдэтэй дээшэлнэгүй. Мүнөө республика дотор бүхы үнеэдэй ойройдоол 60 процентнь оньhон аргаар hааргдана. Тэрэ мүртөө зарим фермэнүүдтэ тодхогдоhон оньhон түхеэрэлгэнүүдынь хэдэн жэлдэ хүдэлгэгдэнгүй байдаг. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз, совхозуудта хамта 157 миллион үлүүтэй түхэригэй элдэб түхеэрэлгэнүүд худалдагдажа абтаад, харин урид тодхогдоhон 111,8 миллион түхэригэй түхеэрэлгэнүүд хэрэглэмжэhээ гаргагдаhан байна.

Хонин ажалдашье баhал ехэхэн гээгдэл тохёолдонхой. Жэшээлхэдэ, арбан нэгэдэхи түсэбтэ табан жэлдэ урдынхитай сасуулхада, нооhо үйлэдбэрилгэ 7 процентээр, хониной мяха — 16 процентээр доошолуулагдаа, жэлhээ жэлдэ муу шанартай, элдэб холисотой тараhан үдарhан, хүсэд хөөрөөгүй нооhон гүрэндэ тушаагдана. Эхэ хонидой тоо үсөөржэл байhаар. hүүлэй табан жэлдэ Хэжэнгын район соо эхэ хонидойнь тоо 13 мянган толгойгоор хороогдоо. Яруунын районой Нарhатын, Ийсэнгын совхозууд, «Дружба» колхоз эхэ хонидоо баhал ехээр хорообо.

Үбhэ тэжээлэй дутамаг байhанhаа, мүн эхэ хонидhоо түл олоор абаха хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэдэг, селекционно-племенной хүдэлмэриин муугаар табигдаhан дээрэhээ хонин ажалhаа ашаг үрэ бага абтана. Тиимэhээ түрүүшын ээлжээндэ отаранууд шадархи тарялан, сабшалангые үргэдхэжэ, тэндэhээ үбhэ болон бусад тэжээл ехээр бэлэдхэдэг болохо, олон жэлдэ хэрэглэгдэхэ hайжаруулагдаhан бэлшээринүүдтэ хурьгадые адуулжа, хонин hүрэгые тэжээлээр хангаха асуудалые түргэнөөр шиидхэхэ шухала гэжэ нүхэр Албашеев тэмдэглэбэ.

Энэ hалбариин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, табан жэлэй hүүл болотор хониной мяха үйлэдбэрилгые 16 мянган тоннодо, нооhо — 5350 тоннодо хүргэхын тула партийна, хүдөө ажахын органууд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд бүхы хэрэгтэй, зайлашагүй шухала хэмжээнүүдые абаха ёhотой болоно.

Гахай үсхэбэрилгые түргэнөөр хүгжөөжэ, мяха үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ арга бии. hүүлэй жэлнүүдтэ энэ hалбариин үрэ дүнгүүд баhал эрид доошолоо. Тэрээнhээ боложо, гахайн мяха үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха даабаринууд дүүргэгдэнэгүй, гахайнуудай тоо толгой олошоруулагданагүй.

Энээнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, гахайнуудай харууhа, тэжээл муугаар эмхидхэгдэнэ, эхэ гахайнуудые харууhалха, үрэжүүлхэ технологи ёhоор сахигданагүй. Жэшээлхэдэ, үнгэрhэн жэлдэ эхэ гахайнууд хоёр түрүүлэгдэхын орондо, Баргажанай, Хяагтын, Тарбагатайн районуудта 1,4 дахин, зариманиинь ойройдоо нэгэ дахин түрүүлэгдэжэ, томо эхэ гахай бүхэнhөө жэлдээ миил 7 поршоонхо абтаа. Республикын гүрэнэй Агропром, гүрэнэй племнэгэдэл, РАПО-нууд гахайнуудай тоо толгойе олошоруулха, энэ hалбариие хүгжөөхэ хэрэгтэ бодото анхаралаа табинагүй. Эхэ гахайнууд олоор hубайруулагдана, поршоонхонууд олоор гарзалуулагдана.

Үндэгэ олоор абажа, шубуунай мяха ехээр үйлэдбэрилжэ эдэ продуктнуудаар хүн зониие хүсэд дүүрэнээр хангаха гээшэ шубуу үсхэбэрилгын гол зорилго мүн.

Ерхэ 1990 он болотор шубуунай мяха үйлэдбэрилгые жэлдээ 12 мянган тоннодо, үндэгэ — 220 миллиондо хүргэжэ, энээниие үнгэрhэн арбан нэгэдэхи табан жэлэйхитэй сасуулхада, тус тустань 10 болон 37 процент хүрэтэр дээшэлүүлхэ зорилго табигдана. Энээниие бэелүүлхын тула шубуудые тэжээлгын промышленна технологиие улам нарижуулан hайжаруулха, эмэ тахяа, нугаhанhаа үндэгэ олоор абаха, дальбарaануудай шэгнүүрые ехээр нэмээхэ хэрэгтэй.

Ниитын мал ажалые түргэнөөр хүгжөөхэтэеэ хамта, предприяти болон организацинуудай хүдөө ажахын хамhабариин ажахынуудай арга боломжые улам hайнаар хэрэглэдэг болохо шухала. Хүнүүдэй хубиин ажахынуудhаа мяха болон бусад продукци шадаал hаа ехээр абажа, өөhэдынгөө хэрэглэмжые hайнаар хангаха ёhотойбди гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ.

Колхоз, совхоз бүхэн хубиин болон хамhабариин ажахынуудта үбhэ тэжээл үгэжэ туhалха, поршоонхо, шубуунай дальбараа, тугал гэхэ мэтые олоор худалдаха, тэдэнhээ үлүү гараhан продукциень хаhа саг соонь hайнаар тушаажа абаха хүдэлмэриие эмхидхэхэ зэргэтэй.

Манай ажахынуудта хартаабха, овощ хүсэд хүрэхөөр ургуулжа абаха арга боломжо бии. Гэбэшье шэнэ ургасын овощоор, hайн шанартай хартаабхаар хүн зоной хэрэглэмжэ үшөөл хүсэд хангагданагүй. Огородой эдеэ элбэгээр ургуулжа абаха талаар Онохойн совхозой огородшодой дүй дүршэлые халан абамаар. Эндэ овощ ургуулгада индустриальна түхэлтэй астраханска технологи хэрэглэгдэжэ, овощ түрүү агротехникын заабариин ёhоор ургуулагдана. Суулгын совхозой У. С. Болоневой хүтэлбэрилдэг огородшодой звеногой дүй дүршэлые баhал hайшаамаар.

«Бурятплодоовощхоз» нэгэдэлдэ ородог ажахынуудhаа гадна, үшөө ямар ажахынууд гүрэндэ худалдагдаха хартаабха ургуулхаб гэжэ тодорхойлоод, овощ ургуулжа худалдаха шэнэ ажахынуудые, зарим звенонуудые бии болгожо, тэдэниие «Бурятплодоовощ» нэгэдэлдэ оруулха тушаа асуудалые республикын гүрэнэй Агропром болон РАПО-нууд шиидхэхэ ёhотой.

Эдэ ургамалнуудай ахир бага ургасын абтадаг, хартаабха, овощоор хүн зоной хэрэглэмжын хүсэд хангагдадаггүй, эдэ продукци ондоо областьнуудhаа зөөдэг баримтануудтай саашадаа эбсэхын аргагүй.

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет арбан хоёрдохи табан жэлдэ урдахи табан жэлдэ түйлагдаhан хэмжээнhээ ехэ продукци худалдаhанай түлөө нэмэлтэ түлбэри үгэхэ гуримые hунаaха, тэрэшэлэн ашаг олзо багатай, гарзада ородог ажахынуудта нэмэлтэ түлбэри түлэхэ тухай шиидхэбэри абаба. Мүн ажахынуудай эрхэ байдал болон доторой арга боломжонуудые хараада абажа, продукци худалдан абалгын сэнгые ниитэ хэмжээнтэйнь таарулан тогтоохо эрхэ союзна республиканuудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ олгогдоо. Колхоз, совхозуудай, болбосоруулгын предприятинуудай экономикые hайжаруулхын тула СССР-эй Госбанкhаа урид абаhан урьhаламжын 30 миллиард түхэриг мүнгэнэй түлбэриие арбан жэлээр хойшолуулха шиидхэбэри абтаа. Мүнгэ зөөри hомололгын болон тэрэниие бюджедтэй таарулдуулан хэрэглэлгын гуримда хубилалта оруулагдаа. Эдэ бүгэдэ ажахынуудта бэеэ хүсэд хангажа, гаргашахаяа харюулжа хүдэлхэ гуримда оруулха арга олгоно.

hүүлэй жэлнүүдтэ хүдөөдэ ажахын тоосоо болон хамтын подряд нэбтэрүүлхэ талаар зарим тэды хүдэлмэри хэгдээ. Мүнөө колхозуудай сэбэр олзо оруулгань 16,8 процент, совхозуудта — 10,4 процент хүрэтэрөө дээшэлээ. Ивалгын, Түнхэнэй, Тарбагатайн, Прибайкалиин, Хурамхаанай районуудта гарзатадаг ажахынууд үгы болонхой.

Гэхэтэй хамта республикын олохон районууд болон ажахынуудта ажахын тоосоон, хамтын подряд, үйлэдбэриин hалбаринуудай ашаг үрые дээшэлүүлхэ ёhотойл түлхюур боложо үшөөл шадаагүй байhаар. Ажахын тоосоо болон хамтын подряд нэбтэрүүлхэдээ, тэрээндэ ёhо тэдысэ хандаха, юумэнэй тоо бүридхэлые, ажалай түлөөhые үйлэдбэриин эсэсэй дүнгүүдтэй холбонгүйгөөр хэрэглэхэ баримтанууд үсөөн бэшэ үзэгдэнэ. Зарим гарзатай ажахынуудта ажалайнь түлөөhэнэй түрүү ажахынуудайхиhаа дээшээ байдаг ушаршье бии.

Тиимэhээ ажалша коллективүүдые туйлаhан үрэ дүнгүүдэйнь түлөө гансашье урмашуулха бэшэ, тэрэниие ажахыгаа эзэн бусаар эрхилhэнэйнь, абтаhан продукци и н единицэ бүхэндэ зөөри хэрэгсэл үлүү ехээр гаргашалhанайнь түлөө материальна талаар харюусалгатай болгохо саг ерээ. КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо энэ гуримые яажа хэрэглэхэ тухай тодоор хэлэгдэнхэй. Жэшээнь, арьбалалта хэhэн мүнгэнэйнь 70 процентые урмашуулгын түлөөhэн болгожо өөhэдтэнь үгэхэ, харин үлүү гаргаша хээд байгаа hаань, урид түлэгдэхөөр хараалагдаhан ажалайнь түлөөhэнhөө гү, али шагналгын фондhоо абажа, тэрэ гаргашыень тэхэрюулхэ ушартай болоно.

Гаргашануудай ургалтые зогсоохо, табан жэлэй туршада продукциин өөрын үнэ сэнгые 5—7 процентээр хороолгые хангаха гээшэ колхоз, совхозуудай, Госагропромой болон РАПО-гой зорилго болоно.

Гээгдэнги ажахынуудай экономикые хүгжөөхын тулада ажахын тоосооной болон хамтын подрядай үндэhэ hуури дээрэ экономическа үндэр дүнгүүдые туйлаhан республикын түрүү колхоз, совхозуудай дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэхэ ёhотойбди. Жэшээлбэл, 1985 ондо «Победа» колхоз хүдэлмэрээ эхинhээнь эсэстэнь хүрэтэр дүүргэхэ подрядаар хүдэлдэг болоhон байна. Тэндэ ажалай түлбэри бүхы олзо оршоhоо дулдыдадаг. Имагтал иимэ арга ажалай бүтээсын хэмжээнтэй, материальна нөөсэ баялигуудые алмалгатай материальна урмашуулгые нягтаар холбоно. Колхоздо хүтэлбэрилгын цеховэ гурим нэбтэрүүлэгдэнхэй, үйлэдбэринь зүбөөр эмхидхэгдэнхэй, ажахы дотор түсэблэлгэ hайнаар хэгдэдэг, тоо бүридхэл ба экономическа шэнжэлгэ hайнаар табигданхай. Ажалай түлбэриин гурим эсэсэй үрэ дүнгүүдтэй нягтаар холбогдодог. Бага гаргашатай ажалай түлөө түлбэриин түхэл янзануудые нэбтэрүүлhэн түрүүшын жэлдэ продукци үйлэдбэрилгэ 9 процент нэмээ, ороohоной өөрынь үнэ сэн 23,7 процент, сенажай — 13,3 процент хороо. Ашаг үрэнь 1984 ондо 11,1 процент байгаа hаа, 23,7 процент болоhон байна.

«Победа» колхозой дүй дүршэлые республикын бусад бүхы ажахынуудта нэбтэрүүлхые оролдохо хэрэгтэй.

Шэнэ экономическа онол аргаар хараалагдаhан эрхэ байдалай ёhоор, ашаг үрэтэйгөөр хүдэлдэг ажахынууд хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай түлбэриие hайнаар түлэхэ, байрын шэнэ гэрнүүдые, социально-соёлой болон ажаhуудалай объектнүүдые бариха, бусад социальна асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ аргатай байха юм.

Ойрын хоёр жэлдэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүхы hалбаринуудта ажахын тоосоо, хамтын подряд нэбтэрүүлгые республикын Госагропром, РАПО, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хангаха ёhотой.

Зарим хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ажахы эрхилэлгын шэнэ онол аргануудта ёhын тэдысэ хандана, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлгэдэ, Агропромышленна комплексдо экономическа онол аргануудые hайжаруулгада ажахын тоосооной болон бригадна подрядай тон шухала байhые олон хүн ойлгоногүй гэжэ сэхыень хэлэхэ хэрэгтэй.

Чисаанын, Нарhатын, Енгорбойн, «Большелугский», Кировэй нэрэмжэтэ совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд, Бэшүүрэй районой «Рассвет», Яруунын районой «Дружба» колхозуудай түрүүлэгшэнэр тэрэнэй тоодо ороно. Үнгэрhэн жэлдэ эдэ ажахынуудта гарзань ехэ болоhон байна.

Капитальна hомололгонуудай ашаг үрые саашадань дээшэлүүлхэ, тогтоогдоhон болзорой ёhоор объектнүүдые барилгые хангаха, хүдөө нютагуудые социальна талаар шэнэдхэн байгуулгые хурдадхаха гээшэ капитальна барилгын шухалын шухала зорилгонууд болоно гэжэ тогтоол соо онсолон заагдана. Капитальна hомололтонуудые хэрэглэхэ ажахынуудай, Агропромой предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй эрхэнүүд үргэдхэгдэнэ. 1987 онhоо эхилжэ капитальна барилгын түсэбэй бүхы дүнгүүдые лимидээр тэдэнэртэ хүргэгдэhэн капитальна hомололгын хэмжээгээр совхозууд болон ажахынууд тодорхойлдог болохо, Техникэ hэльбэн шэнэлхэ, үйлэдбэриин орёо бэшэ объектнүүдые шэнэдхэн заhаха, проектно-сметнэ документациие, мүн тэрэшэлэн буусын гэрнүүдэй, тэжээлэй цехүүдэй, бусад байшангуудай болон барилгануудай проектые өөhэдөө мэдээд зохёон табиха эрхэ тэдэнэртэ олгогдоно.

Ажахын аргые барилгын материалнууд болон бусад нөөсэнүүдээр хангаха хэрэгтэй гэжэ тоологдоо. Ажахынууд гол түлэб өөhэдынгөө мүнгэ зөөреэр барилга хэхэ ёhотой. Республика дотор Агропромстройн нэгэн бүхэли барилгын эмхиин байгуулагдахада, барилгын индустриин баазануудай хүсые зүбөөр хэрэглэхэ, байгша ондо ашаглалгада оруулагдаха зэргэтэй объектнүүдтэ хүнүүдые, материально-техническэ нөөсэнүүдые элсүүлхэ арга олгоо. Жэшээнь, 1986 оной нэгэдэхи кварталда барилга-хабсаралгын ниитэ түсэб 10,4 миллион түхэригөөр дүүргэгдээ. Харин түсэбынь арбан миллион байhан. 1985

ПАРТИЙНО-АЖАХЫН ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААН

…ГАНУУДЫЕ УЛАМ НАРИЖУУЛАН ҺАЙЖАРУУЛХА

ЭЛИДХЭЛ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭ

абаха, гүрэндөө худалдаха, түл түрэсэхэ гарзэ хороолгүйгөөр түлжүүлхэ гэжэ оролдоно. Эдэ үдэрнүүдтэ тарьялан дээрэ хабарай тарилгын хүдэлмэри үндэр һэргэг үдэртэ үргэдэжэ байна.

В. ЖАЛСАНОВ, Сэлэнгын районой Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой директор:

— Манай совхозой ажалшад КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые тон эхэ һайшаан угтаа. Энэншье ойлгосотой. [illegible] худалдаха түсэбөө дүүргээгүй. Энэ юун дээрhээ болооб гэхэдэ, өөhэдынгөө доторой арга боломжонуудые саг соонь хэрэглэжэ шадаагүй дээрhээмнай, илангаяа адууhа малай тоо толгойе олошоруулха, үүлтэрыень hайжаруулха хүдэлмэриин дутагдалнуудhаа, малай олоор гарзалуулагдаhанhаа, энэ hалбарида ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ хүдэлмэриин удаарuулагдаhанhаа болоо.

Жэшээнь, хамтын подрядые абаад үзэе. Хүнүүдые энээндэ hайнаар бэлдэнгүй г ө ө р, хамтаараа олоhон мүнгэн олзыень буруугаар хубаажа, тоо бүридхэлэй hулаар табигдаhан дээрhээ энэ онол арга бодото ашаг үрэ үгөөгүй. Имагтал эдэ дутагдалнуудаа саг соонь элирүүлжэ, тодорхой хэмжээнүүдые абаhанаймнай ашаар хамтын подряд ашаяа харюулжа эхилээ hэн.

Мүнөө совхозой бүхы бригада, фермэнүүд, гүүртэн ү ү д, хонишодой бригаданууд, луговодуудай звенонууд, мүн автогараж, МТМ, тэжээлэй түбэй цех гэхэ мэтэ хуу ажахын тоосоондо оруулагданхай. Түрүүн хонишодой бригаданuудые, мүн тракторно-тарьян ажалай бригаданuудые даамайханаар, гурбан жэлэй туршада ажахын тоосоондо оруулжа эхилээд, һ ү ү л д э н ь т э н д э хамтын подряд нэбтэрүүлээбди. Луговодуудай звенонууд, һү hаалиин хоёр фермэ баhал хоёр жэл соо ажахын тоосоондо оруулагдаа юм.

Үнгэрhэн жэлнүүдэй дүй дүршэл дээрhээ харахада, ажахын эмхидхэлэй энэ түрүү онол аргые анханhаа зүбөөр, hалбари бүхэнэй онсо илгаае хараадаа абажа, коллективүүдэй бүхы гэшүүдые үйлэдбэриин үрэ дүнгүүдые шэнжэлгэдэ заатагүй hургаhанай, бүхы юумэнэй тоо бүрилхэлые наринаар табиhанай һү ү л д э нэбтэрүүлхэдэл ашаг үрээ харюулха байна.

Шэнэ гуримаар хүдэлдэг болоhонойемнай ашаар ороохо тарянай, үбhэ ногооной ургаса 1,5 дахин дээшэлүүлэгдээ. Хамтын подрядай гуримаар хүдэлдэг нэгэдэхи тракторно-тарьян ажалай бригада (бригадирынь КПСС-эй гэшүүн Д. У. Халзанов) илангаяа hайн үрэ дүн түйлаа. Урдань эндэ тарьяалангай гектар бүриhөө оройдоол 4 центнер ургаса абтадаг hаа, hүүлэй хоёр жэлдэ эндэ гектар бүриhөө 12,5—13 центнер тарян абтана. Тэжээлэй ургамалнуудайшье ургаса хараа байса дээшэлээ. Эндэ бүхы хүдэлмэринь нарин болзор соо, агротехническэ заабариин ёhоор үнгэргэгдэдэг.

Гэбэшье тарян ажалдамнай үшөө шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон. Оройдоол hүүлэй 2—3 жэлдэ ажахыдаа белок ехэтэй ургамалнуудые тарижа ургуулхаар, рапс болон ороохо ургамалнуудые ургуулдаг болгохо зорилготойгоор ажаллажа эхилээ. Мүн hаяхан түрүү технологиин ёhоор үбhэ hайн шанартай тэжээл бэлдэдэг болоhон. Манай hанахада, ажахын эмхидхэлэй энэ түрүү онол арга нэбтэрүүлхэдээ, илангаяа тэжээлэй шанарые hайжаруулхадаа, б а й г ш а оной кварталда нёндондо энэ үеынхиhөө 448 гүрэндэ малай хороогдоо. Газарhаа өөрынь үргэгдэhэн, хуурай, дорой дутэhалгануудые соо хургаадые абадаг болоhоной энэ жэлдэ түлгыень бүхы д ө ө 6023 хурьган түлжүүлэгдэнэ. Эхэ хонидые харууhалдаг 12 бригадын 7-ниинь зуун эхэ хонин бүхэнhөө 100 хурьга түлжүүлжэ байнхай.

Н. Васильева, Госбанкын Буряадай республиканска конторые эрхилэгшын орлогшо:

«Ороной агропромышленна комплексдо ажахы эрхилэлгын экономическа арга хэрэгсэлнүүдые саашадань нарижуулан hайжаруулха тухай» тогтоол дотор колхоз, совхозуудай, тэдэнтэй холбоотой бусад предприятинуудай гансал ажахы эрхилэлгын эрхэнүүдые үргэдхэлгэ хараада абтана бэшэ, харин харюусалгыень дээшэлүүлгэ хараалагдана. 1987 оной январиин 1-hээ колхозууд, совхозуудта, хүдөө ажахын бусад предприяти болон эмхи зургаануудта богони болзорой урьhаламжа хэхэ ниитэ нэгэ гурим тогтоогдохо.

Хэрбээ анхан, жэшээлхэдэ, залуу малай үбhэ тэжээлэй үлэгдэлдэ, үйлэдбэриин гаргашануудта урьhаламжын хэгдэжэ, янза бүридэнь тусхай норматив тогтоогдодог hаань, саашадаа эдэ бүгэдэ нэгэдүүлэгдэжэ, үйлэдбэриин гаргашанууд гэжэ нэрлэгдэхэ юм. Эндэ үйлэдбэриин нөөсэ, түгэсхэгдөөгүй үйлэдбэри, бэлэн продукци, мүнгэ зөөри оруулагдажа, ниитэ нэгэ норматив тогтоогдохо.

Мүнөө үедэ республикын колхозуудай эрьесын мүнгэ зөөри банкын кредидүүдэй аргаар гүйсэд бүридхэгдэнхэй. Урьhаламжын шэнэ гуримай ёпоор бүхы колхозуудта эрьесын мүнгэ зөөри. өөhэдын мүнгэ зөөрөөр бүридхэгдэхэ жэшээтэй.

Түсэбөө саг үргэлжэ дүүргэдэггүй, түсэбhөө гадуур гаргаша, гарза хэдэг. Финансова журам хазагайруулдаг болон кредидүүдые саг болзортонь бусаалгые хангадаггүй предприяти болон эмхи зургаанууд урьhаламжын онсо гуримда оруулагдадаг байха.

Энэ тогтоолой баталагдан абтаhанай удаа колхоз, совхозуудай экономико саг дары hайжарха гэжэ бодохонь буруу. Ажахынуудай, районно агропромышленна нэгэдэлнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд экономическа бодомжололоо хубилгаха, гүнзэгырүүлхэ ёhотой. Хэрбээ гансал экономист болон бухгалтернуудай энэ хэрэгтэ хабаатай байгаа hаань гү, али нэмэлтэ кредит абаhанай ашаар найдагдаа hаань, ямаршье материальна урмашуулга бодото ашаг үрэ үгэхэгүй. Ажахын механизмые нарижуулан hайжаруулга гол түлэб ажахын тоосооной харилсаануудые бэхижүүлгын ба хүгжөөлгын, агроэкономико hайжаруулха гэжэ промышленна комплексын бүхы шатануудай өөhэдыгөө мүнгэ зөөрөөр хангалгын, hомолhон мүнгөө тэхэрюулжэ абалгын шэглэлээр ябуулагдаха ёhотой.

Ажахы хоорондын тоосоо гүйсэд хэрэглэлгэ, хоорондоо чековэ аргаар тоосолго болон бригадна подрядай гуримаар ажалаа эмхидхэлгэ хадаа ажахынуудай экономико бэхижүүлгэдэ шухала арга нүхэсэл болодог гэжэ ажабайдал харуулаа. Жэшээлхэдэ, Бэшүүрэй районой «Победа» колхоз республика дотор ажахын тоосоо нэбтэрүүлгын үүсхэлшэ байhан, хорин жэлдэ энэ шэглэлээр хүдэлнэ. Гэбэшье энэ районой бусад олон ажахынуудта ажахын тоосоон нэбтэрүүлэгдээгүй байhан зандаа.

Ороной саашанхи хүгжэлтын Гол шэглэлнүүд соо урьhаламжын системэ мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэнэгүй, колхоз, совхозуудай, бусад предприяти болон эмхи зургаануудай гүрэнэй кредидүүдые зүбөөр, гамтайгаар хэрэглэлгэдэ тааруу эрхэ байдал байгуулагданагүй гэжэ тон зүбөөр шүүмжэлэгдээ hэн. Тиимэhээл хүдэлмэрөө бүхыдэнь нарижуулан hайжаруулха зэргэтэйбди.

П. В. БАХАЕВ, КПСС-эй Хоринн райкомой нэгэдэхи секретарь:

— Ороной агропромой ажал хэрэгүүдые гуримшуулан hайжаруулха гээшэ КПСС-эй XXVII съездын хараалhан экономическа гол шухала зорилгонуудай нэгэниинь болоно. Түсэбтэ арбан хоёрдохи табан жэлдэ оронойнгоо хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр бүри hайнаар хангахын тула шиидхэхы хубилалтануудые хэхэ тодорхой зорилгонуудые партиин съезд хараалhан байгаа.

Манай районой агропромышленна нэгэдэл хүгжэлтэдөө ехэ гээгдэлдэ оронхой. Энээнhээ уламжалан, түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлдэ манай ажахынууд 588 тонно мяха, 35,4 тонно нооhо, 223,2 тонно овощ гүрэндэ дутуу тушааhан байгаа. hүүлэй жэлнүүдтэ район дотор мал ажалай үрэ дүнгүүд эрид доошолоо, хурьган болон тугал үсөөнөөр абтаа, малай гарзалалга дээшэлээ, адууhа малай ашаг шэмэ доошолоо.

Юун болобо гээшэб? hүүлэй хоёр жэлэй хугасаа соо сагай уларилай хангалтагүй байhые хараада абабашье, бүхы ушар шалтагааниие энээнгээр баримталан харуулжа болохогүй. Сэхыень хэлэхэдэ, нэн түрүүн партиин районно комитет ажахыгаа hайнаар эрхилэлгын, ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлгын үндэhэн шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ нүлөө үзүүлхэ онол аргануудые үрэ багатайгаар хэрэглэhэн байна. Заримдаа өөhэдынгөө дутагдалнуудые, үүсхэл эдэбхигүй ябадалаа сагааруулхые оролдожо, бүхы юумэ сагай уларилда тоходог хүнүүдтэ шиидхэхы шанга харюу үгэдэггүй байгаабди. Гүрэнэй түсэбтэ даабаринуудые дүүргээгүй байhанайнь түлөө шанга эрилтэ табихын орондо юрын уряагаар ажал хэрэгээ түгэсхэжэрхидэг hэмди.

Районой партийна конференциин hүүлээр КПСС-эй райком болон районно Соведэй гүйсэдхэхэ комитет агропромые хүтэлбэрилгые hайжаруулхын тула тодорхой хэмжээнүүдые абаа hэн.

Байгша оной гурбан hарын туршада совхозууд hү худалдалгаяа нёдондо жэлэй энэ үеынхиhөө — 14,3, мяха — 35,5 процентээр, харин үндэгэ худалгаяа 2,5 дахин дээшэлүүлбэ. Энэ үе соо нарай түл абалга олошоруулагдаа, малай гарзалалга хороогдоо. Гэбэшье үшөө ехэ юумэн хэгдэхэ ёhотой.

Районой агропром үшөөл хангалтагүй hулаар хүгжөөгдэжэ байна. Тэрэнэй олохон кадрнууд бии байгаа арга нөөсэнүүдээ гүйсэд хэрэглэнэгүй.

Юрэдөөл, район дотороо хүдөө ажахые эршэмтэйгээр хүгжөөжэ, энэ табан жэлдэ дундаа зэргээр гектарай 13—15 центнерhээ бага бэшэ ороohо, 100—120 центнер хартаабха, 150—200 центнер овощ хуряажа абахын тула таарамжатай эрхэ байдал байгуулха ёhотойбди. Тэжээлэй ургамалнуудай тогтууритай hайн ургаса абалгада ехэ анхарал хандуулагдаха байна. Энээнэй тула байгша ондо рапс, донник, горох тариха талмайнуудые үргэдхэхэбди, 4 мянган гектарай талмай дээрэ түрүү hайн технологеор ороohото ургамалнуудые тарижа ургуулхабди.

Мүнөө хабарай тарилгые таарамжатай hайн сагта эмхи гуримтайгаар үнгэргэхын тула ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Тарилгын үрэhэнэй 81 процентнь hайн шанартай. Гэхэ зуура «Георгиевский», Хүрбын, Хасууртайн совхозууд муу үрэhэ хаанхай. Иимэ үрэhөөр тарилга хэхэгүйн тула андалдаха арга бэдэрхэ шухала.

Малай үүлтэр hайжаруулха, хүдөөгэй ажалшадай ажалай эрхэ байдалые, ажаhуудалые улам hайжаруулха, малшадай ажалые оньhожоруулха, тэдэниие гэр байраар hайнаар хангаха, хүдөөгэй мэргэжэлтэдые бэлдэхэ асуудалнуудта үгэ хэлэгшэ саашадаа дэлгэрэнгыгээр тогтоhон байгаа.

Н. Н. НАЙДАНОВ, Агропромышленна комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, Буряадай АССР-эй министр:

— Ороной агропромышленна комплексын ажахые эрхилэлгын экономическа арга хэрэгсэлнүүдые саашадань нарижуулан hайжаруулха тухай парти, правительствын тогтоолые республикымнай хүдөөгэй ажалшад hайшаан дэмжэбэ. Ороноо эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, хүдөө ажахын түүхэй эдээр найдамтайгаар хангаха гэhэн партиин XXVII съездын хараалhан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ энэ документ шухала үүргэ дүүргэхэ байна.

Мүнөө манай республикын агропромышленна комплексдо 500 гаран колхоз, совхоз, хүдөө ажахые хангалгын, болбосоруулгын промышленностиин, барилгын ба бусад эмхинүүдэй предприятинууд ороно. Эндэ 140 мянга шахуу хүдэлмэришэд, колхознигууд ажаллана. Гол фонднуудынь 1,5 миллиард түхэригтэ болохо. Жэлдээ 700 миллионhоо дээшэ түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдэхэ юм.

Үйлэдбэриин бии байгаа асари ехэ хүсые үрэ түгэсөөр хэрэглэхэ шухала. Эгээл тиимэhээ түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын хуушанай ёhо гуримууд, онол арганууд шэнэдхэн хубилгагдаха ёhотой. Колхоз, совхозууд агропромышленна комплексын бусад предприятинууд, эмхинүүд эсэсэй үндэр үрэ дүнгүүдые түйлахын, хүдөө нютагай байдалые үндэhөөрнь хубилгаха асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэхын түлөө оролдохо зэргэтэй. Түсэблэлгын нормативна онол аргые ажахын тоосооe, ажалай эмхидхэл болон түлбэриин түрүү онол аргануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ шухала.

Гэбэшье республикын олохон ажахынуудай хамтын подрядые, ажахын тоосооe нэбтэрүүлгэдэ хайша хэрэгээр хандажа байhаниинь халагламаар. Зэдын, Яруунын, Ивалгын, Загарайн ба Хэжэнгын агропромышленна нэгэдэлнүүдэй ажахынуудта энэ хүдэлмэри илангаяа hулаар ябуулагдана.

Ажахые эрхилэлгын экономическа шэнэ арга хэрэгсэлнүүд эсэсэй үрэ дүнгүүдээр ажахынуудай мэргэжэлтэдые, хүтэлбэрилэгшэдые ажалай түлбэридэ оруулхые хараална. Ажалаа эхинhээнь эсэс хүрэтэр бэелүүлhэнэй түлөө салин хүлhэ түлэдэг hайн жэшээ республика доторнай бии. Жэшээнь, Бэшүүрэй «Победа», Мухар-Шэбэрэй «Родина», Тарбагатайн Ленинэй нэрэмжэтэ, Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозуудай мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд иимээр лэ ажалладаг юм.

Энэ түрүү арга Бэшүүрэй районой «Победа» колхоздо нэбтэрүүлhэнэй ашаар ажалайнь үрэ дүн нилээд дээшэлээ. 1985 ондо, урда жэлэйхитэйнь сасуулбал, ажахыда продукци үйлэдбэрилгэ 14, ажалай бүтээсэ 19,6 процентээр ургажа, ашаг олзонь 2,2 дахин дээшэлhэн байна.

Эдэ ажахынуудай дүй дүршэлые хараада абажа, республикын Агропромой коллеги байгша оной түрүүшын хахадта район бүхэнэй базова ажахынуудай мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэдэй ажалай түлбэрие иимэ подрядта оруулхые шиидхээ hэн.

Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилхы тушаалтадые hурган бэлдэлгэ хангалтагүйгөөр табигданхай. 1981—1985 онуудта Буряадай хүдөө ажахын институтда оройдоол 63 хүн мэргэжэлээ дээшэлүүлээ. Энэ үе соо 80 түрүүлэгшэ болон директор эндэ hураhан байха юм. Олониитын мэргэжэлэй кадрнуудые бэлдэлгэдэ ехэ дутуу дунданууд ушарна. Ажахые эрхилэлгын экономическа арга хэрэгсэлнүүдые нэбтэрүүлгэ бүхы шатын кадрнуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэрие үндэhөөрнь hайжаруулха эрилтэ табина. Эдэ асуудалаар агропромдо тодорхой хэмжээ ябуулганууд хараалагдаба.

Энэ хабарай тарилга бидэнэртэ түрүүшын ехэ шалгалта болохо юм. Малай үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар түгэсхэжэ, хабарай тарилгые агротехническэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ гээшэ шухала зорилго болоно гэжэ бидэ, hайн ойлгонобди.

Ц-Д. ДОРЖИЕВ, Буряадай хүдөө ажахын институдай хүдөө ажахын экономикын кафедрые даагша:

— Ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ хэрэгэй туhатай байhаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Ажахын тоосооной гурим элдэб эрхэ байдалда хэрэглэгдэдэг юм. Жэшээнь, ажахын тоосоондо ороhон хонишодой ажалай түлбэрие валова олзо доходhоо дулдыдуулан тодорхойлхо гурим манай институтда анха түрүүн зохёогдоод, 1969—1971 онуудта Зэдын районой «Октябрьский» совхоздо үйлэдбэри дээрэ туршагдаhан байгаа. Тус гурим дотор гаргашануудые хорооходо болон нөөсэнүүдые алмахо онол арганууд хараалагдаhан гээшэ. Энэ гуримай мүнөөшье болотор тус совхоздо хэрэглэгдэдэгынь тэрэнэй шухала хэрэгтэй болон бусад hалбаринуудта нэбтэрүүлхэ шухала байhаниие гэршэлээ юм.

Ажахын тоосоондо ороходоо, ажалай түлөөhэ үйлэдбэрилэгдэhэн продукциин хэмжээнтэй, тэрэнэй шанар болон өөрынь үнэ сэнтэй сэхэ холбоотой байха ёhотой. Тэрээнгүйгөөр ажахын тоосооe нэбтэрүүлхын аргагүй. Продукциин өөрынь үнэ сэн тухай асуудалда бидэ анхарал тон багаар хандуулаабди.

Хуушан онол аргануудай үндэhэ hуури дээрэ ажахын тоосооной шэнэ түхэл янзанууд ашаг үрээ гүйсэд харуулжа шадахагүй. Шэнэ түхэлэй ажахын тоосоон хадаа ажалаа шэнээр эмхидхэхые, экономическа эрдэм мэдэсэдэ шэнээр хандахые баадхана.

Энээнhээ уламжалан, институдта ябуулагдадаг hуралсал-хүмүүжүүлгын бүхы хүдэлмэрие үндэhөөрнь hайжаруулха зорилго табигдана. Буряадай хүдөө ажахын институт хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые жэлhээ жэлдэ бүри олоор гаргажа байбашье, бэлдэхэлэйнь шанар эрдэм-техникын дэбжэлтын холын хараата эрилтэнүүдтэ, КПСС-эй XXVII съездын тодорхойлhон зорилгонуудта үшөөл харюусанагүй. Байгша зуун жэлэй эсэсэй болон гараха зуун жэлэй эхиндэхи экономикын хэмжээнтэй зохилдуулан, мүнөө үедэ мэргэжэлтэдые бэлдэхэ ёhотойбди. Гэбэшье мүнөөнэймнай hуралсалай программа болон методико, илангаяа экономистнууд болон бухгалтернуудые бэлдэхэдээ имагтал мүнөөдэрэй зорилгонуудые хараада абанхай. Шэнэ эрхэ байдалда миил дээдэ эрдэмтэй хүдөө ажахын мэргэжэлтые бэлдэхэ бэшэ, харин нэн түрүүн предприятиингаа ажал хэрэгүүдэй түлөө гүйсэд харюусаха мэдэрэлтэй мэргэжэлтэдые hургаха уялгатайбди. Ерээдүйн мэргэжэлтэдые бэлдэхын түлөө бидэнэй гүйсэд харюусадагшье hаа, республикын Агропромдо ородог бүхы эмхи зургаанууд энэ асуудалые шиидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаха байгаа. Агропромой хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэхэ гээшэ тон шухала гэжэ элидхэл дотор зүб хэлэгдээ. Тиихын тула институтдамнай хүтэлбэрилгын тусхай отделени нээгээд, 2—3 дахи курсын студентнэрhээ тэдэниие бүридүүлээд, hуралсалай тусгаар программаар тэдэниие бэлдэхэ хэрэгтэй. Хүдөө ажахын бүхы hалбаринуудта ажахын тоосоо болон хамтын подрядые нэбтэрүүлхын тула тоо бүридхэлые, бүхыдөө экономическа хүдэлмэрие hайжаруулха хэрэгтэй. Иимэ эрхэ байдалда экономическа хүдэлмэрие оньhожоруулха болон хүтэлбэрилгые диспетчерскэ аргаар ябуулха гээшэ хойшолуулашагүй зорилго болоно. Тиихын тула республикын нэгэ ажахые мүнөө үеын тоололгын техникээр хангаад, түсэблэлгэ болон тодорхойлолгые, тоо бүридхэлдэ абалга болон тоосоо үгэлгые микропроцессорнэ техникын аргаар ябуулха шухала. Хожомынь тус ажахыда республикын тоо бүридхэлгын-экономическа кадрнуудай hураха болон мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ жэшээтэ hургуули нээгээд, саашадаа бүхы колхоз, совхозуудай экономическа хүдэлмэрие оньhожоруулха арга олдохо байгаа.

П. Д. СОКТОЕВ, Захаамнай РАПО-гой түрүүлэгшэ:

— КПСС-эй XXVII съезд хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда асари ехэ зорилгонуудые табиhан байна. Тус зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула шэнэ ёhоор ажаллаха, бүхы харюусалга өөр дээрээ даажа абаха ёhотой болонобди.

Зүгөөр экономико хүтэлбэрилгые шэнэдхэн хубилгаха хэрэг унжагайрна гэхэ хэрэгтэй, Районой олон совхозууд болон агропромой бусад предприятинууд ба организацинууд hүүлэй жэлнүүдтэ муугаар ажаллаhан байна. Районоймнай совхозууд гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха талаар табан жэлэйнгээ түсэб дүүргээгүй. Гэхэтэй хамта, мал үсхэбэрилхэ, түл абаха, мяха ехээр абадаг болохо хүдэлмэри мүртэй hайнаар ябуулагданагүй. hү hаалиин фермэнүүдые оньhожоруулха хүдэлмэриин хэмжээн бирагүй байhаар.

Тэрэшэлэн үбhэ тэжээл, талха тарья бэлдхэхэ хүдэлмэри мүн лэ муугаар ябуулагдана. Совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, тэрэшэлэн РАПО-гой хүдэлмэрилэгшэд ургаса тарья ургуулха, хүдөө ажахын продукци ехээр абадаг болохо хэрэгтэ түрүү онол арга ба ашаг үрэ ехэтэй технологи хэрэглэжэ шадаагүй байнабди.

Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй харюусалга дээшэлүүлхэ талаар үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада зохихо хэмжээнүүд абтадаг байгаа. Хэдэ хэдэн ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд ажалаа муугаар эмхидхэhэнэй түлөө тушаалhаа сүлөөлэгдөө, партийна хэhээлтэдэ оруулагдаа hэн. Кадрнуудые hургаха шухала гэжэ онсолхо хэрэгтэй. Бидэнэй хүдэлмэридэ энэ талаар дутагдалнууд нилээд бии.

Районой агропром мүнөө эдэ дутуу дунданууда усадхаха зорилготойгоор хүдөө ажахын hалбари бүхэнние саашадань хүгжөөхэ холын хараата түсэб зохёожо дүүргээд байна. Энэ түсэбнай орёо, ехэ шадал хүсэн хэрэгтэй гээд өөhэдөө ойлгонобди.

КПСС-эй XXVII съездые угтуулан дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй эршэ мүнөө үргэлжэлүүлэгдэжэ байнхай. Тэрэнэй ашаар гүрэндэ мяха худалдаха талаар нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые 101 процент, hү худалдаха түсэбөө — 103 процент д ү ү р г э э б д и. Манай районд о хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилхэ талаар хэрэглэгдээгүй нөөсэ арга боломжонууд үшөөл ехэ гээд эдэ баримтанууд гэрш[элнэ].

Гэхэтэй хамта хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри ажахынуудта хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Энээниие хараадаа абажа, районой агропром хабарай тарилгада бэлэдхэлгын хүдэлмэри hайжаруулха талаар хэмжээнүүдые хараалба. Тиихэдэ хүдэлмэриин шэнэ онол арга, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулха байнабди.

Малай фермэнүүдэй байранууд гол түлэб табяад онуудта баригдаhан тула мүнөө заhабарилагдаха гү, али шэнээр баригдаха ёhотой болоод байна. Зарим hү hаалиин фермэнүүдэй бүхы хүдэлмэри бар хүсөөр хэгдэнэ. Фермэнүүдые шэнэдхэн hэльбэхэ, оньhожоруулха хүдэлмэридэ мүнгэн ехээр hомологдохо ёhотой. Зүгөөр энэ асуудал тон муугаар шиидхэгдэнэ.

Малай фермэнүүд болон гүүртэнүүдые электрын элшэ хүсөөр хангаха гээшэ шухала асуудал. Зүгөөр олон фермэнүүдтэ мүнөө дээрээ электрын элшэ хүрөөгүй байhаар. Тиихэдэ районой 80 гүүртэ ба отаранууд та үбэлэй үедэ уhа зөөдэг байнабди. Республикын министерствэнүүд болон албан зургаанууд энэ асуудалые шиидхэхэ хэрэгтэмнай туhалха бээз гэжэ найданабди.

Суглаанай түгэсхэлдэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. М. Беляков** дэлгэрэнгы үгэ хэлэжэ, агропромышленна секторые хүгжөөхэ талаар гол шухала зорилгонуудые бэелүүлхэ тодорхой хэмжээнүүд дээрэ онсолон тогтобо.

Апрелиин 13—Агаараар добтолгоhоо хамгаалха сэрэгүүдэй үдэр

АГААРАЙ ХИЛЫН ХАРУУЛШАД

Генерал-полковник Е. ЮРАСОВ, Агаараар добтолгоhоо хамгаалха сэрэгүүдые Главнокомандалагшын орлогшо

анха түрүүн мүндэлгэнь В. И. Ленинэй нэрэтэй таhаршагүй холбоотой. Тэрэнэй заабаряар 1917 оной октябрьта Путиловска заводто дайсанай самолёдуудта эсэргүү тэмсэл хэхэ үрүүшын бронепоезд бүтээгдэhэн, hүүлэорнь — тиимэ зорилготой дивизион байгуулагдаhан түүхэтэй.

Залуу Совет республикын түлөө болоhон тулалдаануудта тэрэ дивизионой 2-дохи батарей шалгараа бэлэй. Гатчина ба Ярославльда контрреволюционно ябуулгануудые бута сохилгодо, Псков болон Нарва шадар дайсанай авиацида сохилто үгэлгэдэ, хойто фронт дээрэ интервентнүүдтэй болоhон тулалдаануудта зенитчигууд эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсаhан байна. Тэрэ батарей дайшалхы габьяа харуулhанайнгаа түлөө ВЦИК-гай революционно хүндэлэлэй Улаан тугаар шагнагдаа hэн.

Граждан дайнай үедэ, тэрэ сагайхяар, дайсанай агаараар добтолгоhоо бэеэ хамгаалгын яhала хүсэтэй обороно эмхидхэгдэhэн байха юм. ПВО-гой сэрэгшэд эгэршэгүй шэн зориг ба үндэр шадабари харуулhан.

Дайнай урда тээхи табан жэлнүүдэй үедэ экономико хүгжөөлгэдэ түйлагдаhан ехэ амжалтанууд ороноо хамгаалха хэрэгтэмнай бата бэхи үндэhэ hуури болож о үгэhэн. Улаан Армиин бүхы түрэлэй сэрэг таарууг аар хүгжөөгдэhэн байна. Агаараар добтолгоhоо бэеэ хамгаалга таhалгаряагүй шэнэлэн хубилгагдадаг, тэрэнэй дайшалхы ябуулгын хүтэлбэри эмхидхэгдэдэг бэлэй. Шэнэ часть болон соединенинүүд бүридхэгдэжэ, дайшалхы шэнэ түхэлэй техникээр хангагдана. Оронойм най оборонно промышленность истребительнүүдээр, зенитнэ буу болон пулемедүүдээр, хаалта табиха аэростадуудаар, прожекторнүүдээр, ажаглан харалгын болон хэлхээ холбооной хэрэгсэлнүүдээр хангадаг болоо.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түрүүшын үдэрhөө Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэймнай бусад түрэлэй сэрэгтэй хамта ПВО-гой сэрэгшэд болон командирнууд Гитлерэй зээрхэг түримхэйшүүлтэй тулалдажа ороhон. Оронойнгоо промышленно экономическа түбүүдые, сэрэгүүдэй асарагдаха газарнуудые, аэродром болон суднануудые дайсанай агаараар добтолгоhоо аршалан хамгаалха талаар зорилгонуудаа тэдэнэр амжалтатайгаар дүүргэhэн. Дайсанай сэрэгүүдые бүhэлэн абалгада эдэбхитэйгээр хабаададаг бэлэй. Тулалдаанай зарим ушарта зенитнэ артиллери дайсанай танкнуудые усадхаха гол хүсэншье болодог hэн.

Дайнай түрүүшын үедэ гитлеровскэ командованиин түсэб дотор Эхэ оронойм най ниислэл Москвада, революциин үлгы Ленинградта агаарhаа сохилто хэхэ ябадалда онсо анхарал хандуулагдаhан. Гэбэшье совет сэрэгшэдэй баатар тэмсэлээр тэдэ түсэбүүдынь бэелүүлэгдээгүй. Москвае хамгаалалга түбэй ехэ газарые агаарай добтолгоhоо абаралгын эрхим жэшээ болоhон. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ капиталис гүрэнүүдэй нэгэхэншье ниислэл тиимэ ехэ хүсэтэй ПВО-той байгаагүй юм. Москвагай огторгойе хамгаалагшад дайсанай 1305 самолет үгы хэhэн. Блокадада ороод байhан Ленинградай ПВО-гой сэрэгшэд айхабтар бэрхэшээлтэй эрхэ байдалда городоо агаарай добтолгоhоо хамгаалхынгаа хажуугаар. дайсанай 1561 самолет унагаажа, газараар дабшаhан дайсадта эсэргүү дайшалхы ябуулгануудта хабаадалсадаг байhан.

Сталинград ба Курскын түлөө тулалдаануудта, Воронеж шадар, Днепр мүрэн дээрэ, Белоруссида болоhон байлдаануудта хабаадаhан ПВО-гой сэрэгшэдэй илалтада оруулалсаhан хубитань ехэ. Фашизмын дарлалтаhаа сүлөөлэгдэhэн Болгариин, Венгриин, Польшын, Чехословакиин, Югославиин ба Австриин экономическа түбүүдые дайсанай агаараар добтолгоhоо тэдэнэр аршалан хамгаалхаhаа гадна, империалис Японие бута сохилгодо хабаадалсаhан байха юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ ПВО-гой сэрэгшэд дайсанай 7300 самолет, 1000 hаа дээшэ танк, 1500-hаа дээшэ үхэр буу ба миномет, бусад техникэ үгы хэhэн гээшэ.

ПВО-гой сэрэгшэдэй харууhан баатаршалгые Эхэ оронмнай үндэрөөр сэгнэhэн: 29 соединени болон частьнуу д «гвардиин» нэрэтэй болоhон, 11 часть хүндэтэ нэрээр алдаршанхай. ПВО-гой 88 мянгаhаа дээшэ сэрэгшэд орден ба медальнуудаар шагнагдаhан, 93-ниинь Советскэ Союзай Геройн үндэр нэрэ зэргэдэ, тиихэдэ летчик-истребитель А. Карпов энэ нэрэ зэргэдэ хоёр дахин хүртэhэн байха юм.

ПВО-гой сэрэгэй дайшалхы баян дүй дүршэлынь мүнөөшье болотор үнэтэй сэнтэй байhаар. Агаарhаа, замбуулинhаа добтолго хэхэ элдэб хэрэгсэлнүүдэй бии болгогдожо байhаншье hаа, үнгэрhэн дайнай үеын баян дүршэл удха шанараа гээгээгүй байhаар.

ПВО-гой мүнөө үеын сэрэгүүдые хадаа өөрынгөө бүридэлдэ ондоо элдэб түрэлэй сэрэгүүдые оруулhан, нэгэдхэгдэмэл ехэ хүсэтэй, дайшалхы бүхэли байгуулалта мүн.

Зенитно-ракетнэ сэрэгүүд Эсэгэ оронойнгоо агаарай хилые бата найдамтайгаар хамгаалжа байдаг. Дайсанай агаараар добтолгын хэрэгсэлнүүдые хамгаалагдажа байhан объектнүүдhээ айхабтар холо зайда онсо мэргэнээр тудан усадхаха аргатай элдэб түхэлэй ракетнэ комплекснууд энэ түрэлэй сэрэгшэдтэ үгтэнхэй.

Зенитно-ракетнэ сэрэгүүдэй дайшалхы ябуулгань сагай таарамжагүй уларилhаа, үдэр hүниhөө дулдыдаха гэжэ байхагүй.

ПВО-гой истребительнэ авиаци угтажа сохилто хэхэ мүнөө үеын авиационно комплексоор хангагданхай. Аблаhаа түргөөр ниидэдэг истребитель-ракетоносецууд тэрэнэй гол хүсэн болоно.

Радиотехническэ сэрэг шэнэ түхэлэй радиолокационно комплекснуудаар зэбсэгжэнхэй. Саhа бордоhонhоо, дайсанай электронно хаалтануудhаа дулдыдангүйгөөр радиолокаторнууд дайсанай добтолгодо табиhан ямаршье хэрэгсэлнүүдэй координадуудые холын зайда тон зүбөөр тодорхойлон харуулха аргатай. Дайшалхы ябуулганuудые хүтэлбэрилгын автомат системэ, сахилгаан түргэн хэлхээ холбоон тон богонихон саг соо зохихо шиидхэбэри абажа, дайшалхы зэбсэгүүдые хэрэглэхэ арга олгохо юм.

Оборонын буу зэбсэгүүдэй шэнэлэн хубилгагдажал байhанай ашаар хүнэй дайшалхы арга шадабари бүри үргэдхэгдэнэ. Мүнөө үеын ПВО-гой сэрэгшэд — үзэл бодолой талаар болбосороhон, hайнаар hургагдаhан, Коммунис парти ба социалис Эхэ орондоо хизааргүй үнэн сэхэ хүнүүд. Тэдэнэй 97 процентнь дээдэ ба дунда эрдэмтэй байhан тула дайшалхы орёо техникые тон богонихон саг соо шударгаар байна.

Сэрэгшэдэй коллективүүдэй жагсаал болон журамые бэхижүүлэгшэ хүсэн — партийна ба комсомолой организацинууд командирнууд болон политорганuудай түшэг тулгуури мүн.

ПВО хадаа саг үргэлжэ дайшалхы бэлэн байдаг сэрэг мүн. Амгалан сагта гүрэн түрын айхабтар шухала удха шанартай зорилго дүүргэн, Эхэ оронойнгоо агаарай хилые хамгаалгын дайшалхы харуулда хёрхо наринаар жагсана.

Сэрэгшэдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөн тэдэнэй hэргэг, дайшалхы бэлэн байлгые саашадань дээшэлүүлгэдэ зорюулагданхай. Мүнөө жэлдэ тэрэ мүрысөөн «КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэбди, социализмын түйлалтануудые бата найдамтайгаар хамгаалхабди!» гэhэн уряа доро үнгэргэгдэнэ. Гвардиин подполковник А. Курденковой командалдаг гвардейскэ зенитно-ракетнэ, Путиловско-Кировскэ, Ленинэй орденто полк мүрысөөнэй үүсхэлшэд болож о, абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай.

Социалис хани нүхэсэлэй оронуудай аха дүү арминуудай энэ түрэлэй сэрэгтэй хамта манай ПВО-гой сэрэгшэд социализмын түйлалтануудые аршалан хамгаалгын харуулда hэргэг зогсонхой. Дайшалхы бэлэн байлгаа саашадань улам дээшэлүүлэн, агаарайнгаа хилэнүүдые ойроо хүртэшэгүй байлгана.

(ТАСС).

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ИЛАГШАД ТОДОРБО

1985 ондо барилгын эмхинүүдэй комсомол-залуушуулай бригаданууд, комсомолшууд болон залуушуулай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, Буряадай АССР-эй профсоюзуудай совет болон ВЛКСМ-эй обкомой хараха үзөөд, эрхимүүдынь тодоруулба. Тиихэдэ Главбурятстройн гэр барилгын комбинадай В. Н. Кулинецэй хүтэлбэрилдэг комплексно бригада (групкомсоргынь О. Суницкая) энэ мүрысөөндэ илажа гараа гэжэ тоологдобо.

«ЛенинградБАМстройн» нүүдэл-оньһожоруулагдамал колоннын Н. Г. Боковневагай (групкомсоргнь Г. А. Антипова), «Нижнеангарсктранстрой» трестын 581-дэхи СМП-гэй Я. Д. Огородничугай (групкомсоргнь В. А. Рубан), Гусиноозерско ГРЭС-эй барилгын управлениин 3-дахи участогай А. А. Трушковой (групкомсоргнь Н. А. Шкурков) хүтэлбэрилдэг бригаданууд комсомол-залуушуулай эрхим бригаданууд гэжэ нэрлэгдээ.

«Улан-Удэтрансстрой» трестын 834-дэхи СМП-гэй 3-дахи СУ-гай модошо дархан Ю. В. Анащенковто «1985 оной Буряадай АССР-эй эрхим залуу барилгашан» гэһэн чемпионой лентэ барюулагдаа. Мүн тиихэдэ Улаан-Үдын гэр барилгын комбинадай хабсаргагша А. Н. Серебренников «Буряадай АССР-эй эрхим залуу барилгашан» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Манай корр.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ СУГЛААН

Республикын эд хэрэглэлшэдэй кооперацийн ажалай түрүүшүүлэй суглаан Улаан-Үдэдэ һаяхан болобо. Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшын орлогшо Л. А. Бляхер элидхэл хэхэдээ, үнгэрһэн, 1985 оной ажалай дүнгүүд, мүн худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй саашанхи зорилгонууд дээрэ тогтобо. Тиихэдэ тэрэ республикын хүдөөгэй ажалшадые, нэн түрүүн малшадые һайнаар хангаха шухала гэжэ тэмдэглэһэн байна.

Гүрэнэй худалдаа наймаанай ба эд хэрэглэлшэдэй кооперацийн хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ Н. П. Елисеев худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй ябаса тухай суглааргашадта хөөрэжэ үгэбэ.

Удаань суглаанда хабаадагшад, Зэдын районой Петропавловскын промышленна эд бараа худалдадаг магазинай наймаалагша Е. И. Иванова, Бэшүүрэй районой райпотребсоюзай автолавкын наймаалагша В. М. Савельев, Захаминай райпотребсоюзай бэлэдхэгшэ Д. Б. Ринчинов, Яруунын райпотребсоюзай столовые даагша Г. М. Корнилова, Хурамхаанай райпотребсоюзай автолавкын жолоошон И. С. Солихов, Сэлэнгын районой Загастайн сельпогой эдээ хоолой магазинай наймаалагша Л. Г. Злыгостева гэгшэд ажал хүдэлмэридөө дайрадаг дутуу дундануудые дурадхаба. Үгэ хэлэгшэдэй асуудалнуудта Буркоопсоюзой таһагуудай даагшад дүүрэн харюу үгэбэ.

Ажалай түрүүшүүлэй суглаанда хабаадагшад республикын кооперативнуудта хандаһан Хандалгын бэшэг батлан абажа, эд бараа, эдээ хоол худалдаха талаар арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхые, хүдэлмэринэйгоо шанар һайжаруулхые уряалба.

С. СТЕПАНОВ.

ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭГДЭЭ

Хурамхаан һууринда дунда һургуулиин байшангай барилгын эхилэгдэһээр ехэ саг үнгэршоо. Тиимэһээ тэрэнэй барилгын түргэдхэхэ зорилготойгоор комсомолой эхин организацинууд һарадаа тэндэ нэгэ үдэр хүдэлхэ гэһэн үүсхэлтэйгээр ВЛКСМ-эй райкомдо хандаһан байгаа. Комсомолшууд болон залуушуулай патриотическа үүсхэлые ВЛКСМ-эй райком һайшаажа, комсомолой эхин организаци бүхэн һарадаа нэгэ удаа барилга дээрэ хүдэлхэ гэһэн тогтоол гаргаба. Урид табигдажа, баталагдаһан графигай ёһоор, Хурамхаанай дунда һургуулиин, интернат-һургуулиин комсомолшууд, багшанар, районно газетын радакциин болон типографиин залуушуул барилга дээрэ нэгэ-нэгэ үдэрэй туршада хүдэлбэ.

Ажалай десантда хабаадагшад бүхэли үдэр хүдэлхэдөө, горитойхон хэмжээнэй хүдэлмэри хээ. Тэдэнэй хүсөөр 300 гаран дүрбэлжэл метр дараанса хадагдаа, сонхонууд дулаалагдаа, барилгын материалнууд гуримшуулан эмхилэгдээ.

Удаадахи ээлжээндэ Хурамхаанай харгы заһабарилга-барилгын управлениие болон УОС-ой комсомолшууд, залуушуул хамтын хэрэгтэ хубитаяа оруулха.

А. ХАНДАРХАЕВ,
ВЛКСМ-эй райкомой секретарь.

УРАН ШАДАБАРИИНЬ УРГАЛТА

Партиин XXVII съездэ зорюулагдаһан районой предприятинуудай, эмхи зургаануудай, колхоз, совхозуудай экономико болон соёлой үдэрнүүд түгэсэбэ. «Зураг зураха дуратайшуул — КПСС-эй XXVII съездэдэ» гэжэ нэрлэгдэһэн районно выставкэ эдэ үдэрнүүдтэ нээгдээ. Зураг зураха дуратайшуул болон гар урлалай шадабаритан 100 шахуу бүтээлээ тэндэ дэлгээһэн байна. Районоймнай ажалшадай уран бэлигэй хүгжэлтын өөрсэ шэнжэтэй байһые выставкэ үшөө дахин харуулба гэжэ тэмдэглэлтэй. Түрэл партидаа, Эхэ орондоо дуратай, үнэн сэхэ байһые, уран шадабаританай оюун бодолой улам хурсадан хүгжэһые энэ харалга гэршэлбэ. Бүгээл бүхэн уран һайханайнгаа байгуулалтын талаар үндэр хэмжээнэй эрилгэнүүдтэ хүрэмэ байхаһаа гадна автор бүхэнэй өөрынь, мүн национальна өөрсэ шэнжэтэй байгаа.

Шаралдай һууринай уран шадабаритан Валентина Васильевна Михаил Кузьмич Золотаревтоной модоң дээрэ һиилэһэн «Алтан загаһан» олоной һайшаалда хүртөө.

Үхибүүдэй хэһэн бүтээлнүүд яһала олон байгаа. Илангаяа Шаралдайн дунда һургуулиин 4-дэхи классай һурагша Сережа Цапковой «Чебурашка», «Гэрхэн» өөрсэ байгуулалтаараа харагшадые гайхуулаа. Тоһон шэрээр зурагдаһан «Алирһантай натюрморт», «Түрэл дайдаа», «Басаганайм портрет» республиканска выставкэдэ эльгээгдэхээр зуураалагдаа. Эдэ зурагуудые Подлопатки һууринда ажаһуугша В. Покацкий бүтээһэн байна.

Тэрэшэлэн арадай уран бэлигтэнэй республиканска выставкэдэ «Родина» колхозой механизатор, ургаса хураалгын 1985 оной чемпион В. Р. Варфоломеев, Суулгын И. А. Букреева, Н. П. Ведерникова, Шэнэ-Заганай Ф. Д. Иванова болон бусадай бүтээлнүүд эльгээгдэхэ болоо.

Агууехэ Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан республиканска выставкэдэ Хара-Шэбэр һууринай пенсионерка А. М. Хвосточенкын нэхэһэн «Кругляши» гэжэ хибэс табигдаад, эрхим бүтээлнүүдэй тоодо Москва хото эльгээгдээ һэн. Тиигэжэ Анастасия Михайловна арадай уран бэлигэй бүхэсоюзна конкурсын лауреадай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байха юм.

Г. ДОРЖИЕВА,
Мухар-Шэбэрэй РОМЦ-ын методист.

ЗАНШАЛТА БОЛОХОНЬ

Усть-Муяын соёлой байшангай дэргэдэ байгуулагдаһан клубай соведэй заседани дээрэ уран һайханай коллективүүдэй партиин XXVII съездэдэ зорюулагдаһан харалга түрүүшынхиеэ үнгэргэхэ тушаа үүсхэлтэйгээр тус совет һууринайнгаа предприятинууд болон эмхи зургаануудта хандаһан байгаа.

Конкурс-харалга һонирхолтойгоор үнгэрөө. Муяын ой модоной ажахын, леспромхоз, барилга хабсаралгын 670-дахи поездын ОРС-ын худалдаа наймаанай отделени, дунда һургуули, почто болон сельсоведэй гүйсэдкомой уран һайханай коллективүүд конкурс-харалгада хабаадаа. Бусадһаа илгарма һайн программа бэлдэһэн, гүйсэдхэхы һайн шадабаритай дуушадтай, хатаршадтай Муяын леспромхозой коллективтэ конкурс-харалгын жюри нэгэдэхи һуури олгоо. Энэ конкурс-харалгые саашадаа заншалта болгохо гэжэ жюри онсо тэмдэглэһэн байна.

А. ЦЫРЕНОВ.
Баунтын район.

ХҮНГЭЛЭГДЭҺЭН ПУТЁВКОНУУДААР

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха Яруунын районой үйлэдбэриин управлениин коллектив дотор 1985 ондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр илагшад аяншалгын хүнгэлэлтэтэй путевконуудаар шагнагдаба.

Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха Нарһатын байшангай түрүү оёдолшон Г. Цыдыпова О. Нимаева хоёр Болгариин Арадай Республика ошохо болобо. Эсхэгшэ Ж. Ешеева, парикмахер Э. Ешидоржиева, оёдолшон С. Доржиева гэгшэд Монгол ороноор аяншалха эрхэдэ хүртэһэн байна.

М. ЦЫРЕНОВА.
Яруунын район.

ХАЛУУН МҮРӨӨРНЬ

Улаан-Үдын авиапредприятиин ниидэлгын талмай дээрэһээ пассажирнуудые һуулгаһан агаарай онгосонууд республикымнай олон тоото нютаг руу ниидэдэг. Тэдэнэй заримаанииинь Москва, Хабаровск, ороной урда район руу, нүгөөдүүлынь Эрхүү, Братск, Шэтэ, Багдарин, Нижнеангарск, Баргажан, бусад районуудай түб руу үглөө бүхэндэ ниидэнэ.

Пассажир бүхэн ниидэхынгээ урда тээ тусгаар шалгалта гарана. Энэ хэмжээ ябуулга дотоодын хэрэгүүдэй линейнэ отделениин албатан үнгэргэжэ байдаг юм. Тус албанай хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай абажа ябаһан юумэнүүдые хёрхоор шалгажа, аян замдань мордохуулдаг. Тиихэдээ эдэнэр самоледой агаарта гэнэ усалда орохогүйн, пассажирнуудай зөөриин үгы болохогүйн хойноһоо оролдоно. Эдэнэрэй дундаһаа уголовно бэдэрэлгын инспектор Борис Ринчинов (зураг дээрэ) эрхим хүдэлмэрилэгшэ байһанаа харуулаа.

— Нэгэтэ иимэ мэдээсэл абтаба. Хадагалалгын камера сооһоо нэгэ эхэнэрэй юумэниинь үгы болошоо. Тэрэнэй юумэеэ камерада хадагалжа байха үедэ танигдаагүй хоёр хүн хажуудань байлсаһан байгаа ха. Үдэшэлэн тээ тэрэ хоёр милициин хүдэлмэрилэгшэдтэ баригдаа һэн. Хулгай хэһэн, Северомуйскда ажаһуудаг эрхэтэн тушаагдаа һэн, — гэжэ нүхэр Ринчинов хөөрэнэ.

Энээнэйнгээ түлөө нүхэр Ринчинов Зүүн Сибириин дотоодын хэрэгүүдэй транспортна управлениин зүгһөө шагнагдаһан байгаа.

...Аэровокзал соо сугларшад байһан хүнүүдэй дунда нэгэ эрэ хүн Ринчиновтэ һэжэгтэйхэнээр харагдаба. «Байза, энэ хэн гээшэб, юу бэдэрнэ хаб, шалгаха юм байна» гэжэ Борис һанаһаар тэрэнэй документ шалгаба, тэрэнь заһан заларуулгын газарһаа табигдаһан справкатай, поезддо һууха билеттэй байба. Борис эдэ бүгэдэһөө бүри һэримжэтэй болобо. Үнишье болоогүй байхада чемоданаа хулгайлуулшаһан хүн милициин таһагта орожо ерэбэ. Иимэ мэдээсэл дуулаһан Ринчинов тэрэ тугаарай һэжэг түрэһэн хүнөө бэдэржэ олобо. Шалган гэһээнь, тэрэнь чемодан хулгайлһан байба.

Аян замда мордогшодой абажа ябаһан юумэнүүдые шалгажа үзэхэдэ, заримашуул чемодан, үргэбшэ болон сүүмхэнүүд соогоо буу, ангуушанай хутага, патрон, нитроэмальтай шэрэ, түргөөр шатадаг шэнгэн зүйлнүүдые абажа ябадаг. Хорюултай зүйлнүүдыень милициин хүдэлмэрилэгшэд шалгадаг.

П. КАЗАРИНОВ,
О. КОРЯКИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Ринчинов.

ХҮДӨӨГЭЙ СПОРТИВНА НЭГЭДЭХИ НААДАНУУД

КПСС-эй областной комитедэй болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэреэр республикын хүдөөгэй спортивна нэгэдэхи нааданууд июниин 26—29-дэ Зэдын районой түб — Петропавловка тосхондо үнгэргэгдэхэ байна.

Эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ — партиин Зэдын райкомой секретарь П. М. Бальчуговай хүтэлбэри доро эмхидхэлэй комитедэй түрүүшын заседани болобо.

Республикын хүдөөгэй спортивна нэгэдэхи наадануудай программада волейбол, футбол, гиир үргэлгэ, бүхэ барилдаан, һур харбалга, аргамжа таталга гэхэ мэтэ зүйлнүүд оруулагдаха. Хүдөөгэй бүхы районуудһаа 800 гаран спортсменүүд эдэ наадануудта хабаадахаар хүлеэгдэнэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ХАНГАЛГА ҺАЙЖАРНА

Ажахын хэрэглэлэй эд бараанай магазин Доодо-Бургалтай һууринда һаяхан нээгдэбэ. Хуушанай байшан гэр һэльбэн шэнэлэгдэжэ, тэрээндэ залгалаа барилгын хэгдэһэнэй ашаар магазинай худалдаа наймаанай талмай нилээд үргэдхэгдэһэн байна. Тиигэжэ тус магазинда ажахын хэрэглэлэй элдэб эд бараан олоор асарагдажа, хүн зониие хангалга улам һайжархань.

Шэнээр нээгдэһэн магазинда хоёр наймаалагша — С. Д. Цыденова (магазиниие даагша), Е. Ц. Батуева гэгшэд хүдэлжэ эхилбэ.

Б. ЦЫБИКОВ.
Зэдын район.

ХЭН, ХААНА ОШОХОБ?

◇ Футболоор «Тэрэнгиин» шанда хүртэхын түлөө эхилһэн наадан үргэлжэлүүлэгдэһээр. Мүнөөдэр «Локомотив», мяха-консервын комбинадай стадионууд дээрэ хэдэ хэдэн команданууд үдэрэй 2 часһаа наадаха юм.

◇ Буряадай модо болбосоруулдаг, мебель хэдэг комбинадай спортын зал соо волейболоор үйлэдбэриин коллективүүдэй дунда «Труд» бүлгэмэй түрүү һуури эзэлхын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөн үдэрэй 11 часһаа эхилхэ.

◇ Авиационно заводой тамаралгын бассейн соо «Эхэ, эсэгэ, би—спортын бүлэбди» гэһэн гэр бүлэнэрэй дунда тамаралгаар мүрысөөн хоёр үдэрэй туршада үнгэргэгдэхөөр харааглагдана. Мүн эндэ заводой цех, бригадануудай дунда спартакиадын программаар тамаралгаар мүрысөөн үнгэргэгдэнэ. Мүрысөөнүүд үглөөнэй 10 часһаа эхилхэ юм.

◇ Мүн авиационно заводой үйлэдбэриин коллективүүдэй дунда волейболоор заводой дамжуулгын кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн 22-дохи һургуулиин спортын зал соо үнгэргэгдэхэ. Мүрысөөн үдэрэй 3 часһаа эхилхэ. Заводой шатарай, даам наадагшадай клуб соо шатараар заводой түрүү һуури эзэлхын түлөө наадан үнгэргэгдэнэ.

◇ Мяха-консервын комбинадай спортын зал соо үндэрые харайлгаар үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ 12-дохи, 31-дэхи һургуулинуудай спортсменүүд хабаадана.

◇ Нарин сэмбын комбинадай болон кондитерска фабрикын хүдэлмэришэд Дээдэ Онгостойн пионернүүдэй лагерьнуудта «Бэеын элүүр энхын түлөө» гэһэн мүрысөө үнгэргэхэ, сэбэр агаарта амарха болоно.

◇ Хотын бассейн соо Октябрьска районой һургуулинуудай дунда тамаралгаар түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үглөөнэй 10 часһаа эхилхэ болобо.

◇ Аяншалга болон экскурсиин Улаан-Үдын бюрогой хүдэлмэрилэгшэд республикын дүрбэн бүлэг аяншалагшые Москва, Северобайкальск, Эрхүү, Ангарск хото руу самоледоор эльгээбэ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Апрелиин 13-һаа 19 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 13

АГААРАЙ ДОБТОЛГОҺОО ХАМГААЛХА СЭРЭГҮҮДЭЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.10— Баримтата фильм. 10.20 — «Спортлотогой» 15-дахи тираж. 10.30 — «Будильник». 11.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.00 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 12.30 — «Аяншалагшадай клуб». 13.30 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.00 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 15.00 — **Мүнөөдэр — Ороной агаарай дайдые хамгаалха сэрэгүүдэй үдэр. Ороной агаарай дайдые хамгаалха сэрэгүүдэй главнокомандалагша СССР-эй оборонын министрэй орлогшо,** Советскэ Союзай хоёр дахин герой, авиациин ахамад маршал А. И. Колдунов үгэ хэлэхэ. 15.15 — «Журналист» — уран һайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 18.50 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.20 —Фьордализо болон Пупо гэгшэдэй гастрольнуудай үедэхи һанамжа. 20.25 — «Алтан загаһан». 22.00 — «Время». 22.35 — Армиин дуунууд зэдэлхэ. 22.45— Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. Швециин ба Канадын суглуулагдамал командануул. 23.30 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. Финляндиин ба СССР-эй суглуулагдамал командануд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты!» 9.15 — «Позови меня в даль светлую» — уран һайханай фильм. 10.50 — Баримтата фильм. 11.55 — СССР-эй композиторнуудай VII съезд. Концерт. 12.00 — Сонсохолнууд. 12.05 — Столой теннисээр Европын чемпионат. 12.55 — «Выгодный ... 4-дэхи сери. 14.00 ... циональна симфо... кестрэй концерт. ... най корреспонден... рэнэ. 15.20—«Эб ... залуушуул». 15.55 ... гээр дэлхэйн чем... кадын ба ФРГ-гэй ... дамал командану... Дэлхэйн хүгжэмтэ ... дай дээжэнээ. 18.3... лис. «Полнолун... 20.00—«Мэдээжэ ... сын юумэн». 21.00 ... нойрсогты багашуу... «Ливенские гармо... самблиин концерт. ... унасай М. Чюрленис... жэтэ уран зура... 22.00 — «Время». 22... вращение с орбит... һайханай фильм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 14

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.50 — Баримтата фильм. 10.20 — «Синегория» — уран һайханай фильм. 11.45 — Түбэй телевидениин болон Бүхэсоюзна радиогой ород арадай инструментнүүдэй академическэ оркестрэй концерт. 12.20 — Шэнэ һонин. (12.25 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50 — Баримтата фильмүүд. 16.35 — Киноочерк. 17.00 — «Москва шадарай ажахынуудта. Агропромой ажал хэрэгүүд». 17.30 — «Шинии ленинскэ библиотекэ». 18.10 — «Үхибүүдтэ ангуудай гүлгэд тухай».

Улаан-Үдэ. 18.40 — «Сэлэнгэ» — тележурнал (буряадаар).

Москва. 19.15 — «Хурдадхалга». Телевизор харагшадай бэшэгүүдээр. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — Экономикын талаар шэнжэлэл. Республикын агропромышленна комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, министр Н. Н. Найданов үгэ хэлэхэ. 20.20 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.35 — «Бэдэрхэ шэнжэ шанар». 20.55 — Москвагай гүрэнэй В. Маяковскиин нэрэмжэтэ академическэ театрай «Игра в джин» гэһэн фильм-зүжэг. 22.00 — «Время». 22.35 — Фильм-зүжэгэй үргэлжэлэл. 23.30 — Арадай аялга дуунууд. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35 — Хүгжэм. 1-дэхи класс. 10.05 — «Ород хэлэн». 11.05 — «Манай саад». 11.35 — Баримтата фильм. 11.50 — Дайнай жэлнүүдэй публицистикэ. 12.40 — «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 13.10 — «Багшада — хүгжэмэй хэшээл». 14.10 — Зоологи. 7-дохи класс. 14.35— Гэр бүлын ажабайдалай ёһо заншал ба психологи... «Советскэ Союзда ... 16.05 — Шэнэ һони... Эрдэм дэлгэрүүлгы... 19.05 — Мультфильм. **Улаан-Үдэ.** 19.15 ... ратанай театрай шк... далнууд. 19.55 — ... нууд. **Москва.** 20.00 — ... шу молдаван ро... дуулаха. **Улаан-Үдэ.** 20.3... грань» — фильм-кон... **Москва.** 21.00 — ... нойрсогты, багашуу... «Элүүр энхэ байлга... «Время». 22.35 — ... негаданно» — уран ... фильм.

ВТОРНИК, 15

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — Спорт долоон хоног соо. 10.15 — «Игра в джин» — фильм-зүжэг. 12.10 — Шэнэ һонин (12,15 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50 — Баримтата фильм. 16.00 — Балалайкын абяан зэдэлнэ. 16.30 — «Тревожное воскресение» — уран һайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 18.15 — Мультфильм. 18.25 — Шэнэ һонин (буряадаар). 18.40 — «Байгал шадарай газар дээрэ». 19.20 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Эрнст Тельман» — уран һайханай фильм . 1-дэхи сери. (ГДР). 22.00 — «Время». 22.35 —«Страницы советского искусства. Литература и театр». 10 серитэй баримтата фильм. 9-дэхи фильм. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 00.05 — Ливенскэ гармошкоор наадаха. 00.15 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. СССР-эй ба Польшын суглуулагдамал командануд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильмүүд. 9.35, 10.35 — Түүхэ. 5-дахи класс. 10.05, 14.45 — Француз хэлэн. 11.05 — СПТУ-гай һурагшадта. Гоё һайханиие ойлгожо һургаха. 11.35 — Баримтата фильм. 11.55 — Парижай коммуна тухай. 12.40 — «Шатарай һургуули». 13.10 — Физикэ. 8-дахи класс. 13.40 — Ботаника. 5-дахи класс. 14.00— Т. Табидзиин шүлэгүүд. 15.10— Л. Леонов. «Нашествие». 16.00 — Шэнэ һонин. 18.15 — «Африкын урдахи нютагууд. Эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэл шангадана». 18.45 — «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 19.15 — «Долоон хоногой спорт».

Улаан-Үдэ. 19... очерк. 20.05 — Улаа... тын предприятинууд... оной түрүүшын ... сэбые хэр дүүргэжэ... хай. КПСС-эй горком... тарь П. А. Чукреев ... гада хабаадаха. 20.4... мэ» — киноочерк. ... носхолнууд. **Москва.** 21.00 — ... нойрсогты, багашуу... В. А. Жуковский. Ш... балладанууд. 22.00 — ... 22.35 — Хоккейгээр ... чемпионат. ЧССР-эй ... циин суглуулагдама... нууд.

СРЕДА, 16

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — «Аяншалагшадай клуб». 10.45 — «Эрнст Тельман». 1-дэхи сери. 12.40 — Шэнэ һонин. (12.45 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50 — Баримтата фильм. 16.00 — М. Горький. Америкэ тухай очеркнууд. 16.35 — Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ. 17.10 — «Сириин эртэ урданай газар дээрэ». Кино-шэнжэлэл. 17.35 — «Спорт ба хүн». Сергей Бубка. 18.05 — «...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда».

Улаан-Үдэ. 18.50 — «Арадай хиналтын экран». Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. Д. Даржаев дамжуулгада хабаадаха. 19.30 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00— «Эрнст Тельман». 2-дохи сери. 22.00 — «Время». 22.30 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. Финляндиин ба СССР-эй суглуулагдамал командануд. 24.00 — Футбол. Кубогуудта хүртэгшэдэй кубок. «Дукла» (Прага) — «Динамо» (Киев).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35 — Географи. 7-дохи класс. 10.05, 14.40 — Немец хэлэн. 11.05 — Н. В. Гоголь. «Шинель». 11.35, 12.40— Түүхэ. 9-дэхи класс. 12.05 — Түрэлхидтэ тележурнал. 13.10 — Д. Свифт. Ажаябадалайнь ба зохёохы ажал ябуулгынь хуудаһанууд. 14.10 — «Шинии ленинскэ библиотекэ». 15.10—Гоё һайханиие ойлгохоор хүмүүжүүлхэ. 15.40 — «Хэшээлнүүдэй һүүлээр» — тележурнал. 16.25 —Шэнэ һонин. 18.50 — Мультфильм. 19.00 — Пре... ажабайдалда ажалш... тивэй дүүргэдэг үүр... («Кузбасс»).

Улаан-Үдэ. 19.45 — ... хани — хүгжэм». 20.2... уухагүй ябадалые ... ёһо гурим болгохо... даар).

Москва. 21.00 — ... нойрсогты, багашуу... Дүрэ буляалдалгын ... гаар Европын чемпи... — Баримтата филь... «Время». 22.30 — «Ме... зон», 1-дэхи сери.

ЧЕТВЕРГ, 17

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 —«Тревожное воскресение»— уран һайханай фильм. 11.30— Мультфильм. 11.40 — «Эрнст Тельман», 2-дохи сери. 13.35— Шэнэ һонин (13.40 хүрэтэр). 15.30 —Шэнэ һонин. 15.50 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 16.10— Скрипкэ дээрэ наадагдаха концерт. 16.30 — «Шатарай һургуули». 17.05 — «Кондукт» — уран һайханай фильм. (1935 он). 18.25 — Баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 19.15 — «Дабажа гаралга» — киноочерк. 19.25— «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00— Мультфильм. 20.10 — «Эб найрамдал ба залуушуул». 20.50 — «В. И. Ленин. Страницы жизни». Олон серитэй телефильм. 1-дэхи фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — Белоруссиин балетнэ театр тухай. 23.50 — Баримтата фильм. 00.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35 — Юрэнхы биологи. 10-дахи класс. 10.05, 13.10 — Испан хэлэн. 11.05 — СПТУ-гай һурагшадта. Түүхэ. 11.35, 12.40 — Физикэ. 9-дэхи класс. 12.05—М. Лукониной шүлэгүүд. 13.40 — «Женитьба» — уран һайханай фильм. 15.15 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 16.15 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 18.20 — Өөһэдөө һураһан уран зураашадай бүтээлнүүд тухай. 18.5... хоорондын шэнжэлэ... даар). 19.05. — Сон... **Москва.** 19.15 — «Ма...

Улаан-Үдэ. 19.45—... наатай эжымнии» — ...

Москва. 19.55 — ... гимнастика. 20.25 — ... дэлхэйн чемпионат. ... ба СССР-эй сугл... командануд. 22.00 — ... 22.35 — «Мертвый с... дохи сери. 23.40 — ... ляалдалгын барилда... ропын чемпионат.

ПЯТНИЦА, 18

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.45 — «Ан амитадай аймагта». 10.45 — «Мертвый сезон». 1-дэхи, 2-дохи сери. 12.55 — Шэнэ һонин. (13.00 хүрэтэр). 15.30— Шэнэ һонин. 15.50 — Баримтата фильм. 16.20 — «Ород хэлэн». 16.50 — Хүгжэмтэ уулзалганууд. 17.35 — Баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.55 — Шэнэ һонин (буряадаар). 18.10 —КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ телер Тарбагатайн партийна организацинуудай хүдэлмэри тухай. КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. И. Трофимов дамжуулгада хабаадаха. 18.50 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.15 — Социально-экономическа зорилгонуудые бэелүүлгэдэ залуу мэргэжэлтэдэй дүүргэдэг үүргэ тухай. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.05 — Буряад хэлэнэй хэшээл.

Москва. 20.25 — «Таможня» — уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — Е. Светланов. Духовой инструментнүүдэй квинтет сюитэ гүйсэдхэхэ. 22.45 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. ЧССР-эй ба США-гай суглуулагдамал командануд. 23.30 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. Канадын ба СССР-эй суглуулагдамал командануд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10,35 — Географи. 8-дахи класс. 10.05, 13.10 — Англи хэлэн. 11.05 — СПТУ-гай һурагшадта Физикэ. 11.35, 12.40 — Түүхэ. 7-дохи класс. 12.05— Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 13.40 — А. П. Чехов. «Три сестры». 14.40 — Киножурнал. 15.10 — «Хүн, Газар дэлхэй. Юртэмсэ». 15.55 — Шэнэ һонин. 17.55 — Бүхэсо... уласхоорондын конк... лауреадуудай конце...

Улаан-Үдэ. 19.15 — ... — телеочерк. 19.25 — ... Жалсараевай болон ... жиловай шүлэгүүдэ... лагдаһан дуунууд (бу...

Москва. 20.05 — ... — телеочерк.

Улаан-Үдэ. 20.25 — ... — телефильм.

Москва. 21.00 — ... нойрсогты, багашуу... «Дэлхэйн хүгжэмтэ ... саһаа». 22.00 — «Врем... — СССР-эй композит... VII съездэдэ хаба... концерт.

СУББОТО, 19

БҮХЭСОЮЗНА КОММУНИС СУББОТНИК

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — Духовой оркестр наадаха. 10.05 — Түрэлхидтэ тележурнал. 10.35 — Композитор Г. Гладковтой уулзалга. 11.05 — «Элүүр энхэ байлга». 11.50 — Уран зураашад тухай хөөрөөнүүд. 12.20 — «Объектив». 12.50 — Баримтата фильм. 13.20 — «Новгород хотодо хүүгэдэй эд бараа яажа худалдадаг тухай». 13.50 — «Вызов». ССР Союзай Гүрэнэй академическэ Бага театрай фильм-зүжэг. 15.20 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 15.35 — Фильм-зүжэгэй үргэлжэлэл. 16.45 — С. Рахманинов. 17.15 — «Коммунис субботнигой дневник». 17.30 — «Үе саг ба өөр тухайгаа». О. Берггольц. 17.50 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 18.50 — РСФСР-эй габьяата артист Ю. Куклачевой хабаадалгатай цирк тухай дамжуулга.

Улаан-Үдэ. 19.10 — Телеочерк. 19.25 — «Байгал». Бүхэсоюзна коммунис субботник тухай тусхай дамжуулга.

Москва. 19.45 — «Халаанай һүүлээр». СВАРЗ-ай Москвско заводто болоһон концерт. 20.25 — «В. И. Ленин. Страницы жизни». 2-дохи фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Субботын үдэшэлэн». Москвагай үйлсэнүүд болон концертын залнуудта. 23.50 — Баримтата фильм. 00.10 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.30 — Ритмическэ гимнастика. 10.00 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 10.30 — Баримтата фильм. 11.00 — «Советская женщина» журналай шангай түлөө уран һайханай гимнастикаар уласхоорондын мүрысөөн. 11.45 — «Дэлхэйн һониной дээжэһээ». 12.40 — Туркмен хүгжэмэй концерт. 13.05 — «Юркины рассветы». 1-дэхи сери. 14.15 — Баримтата фильм. 14.35 — «Дуун-86».

Улаан-Үдэ. 15.00 — ... хэлэнэй хэшээл. 15.... лэн».

Москва. 16.00 — Ки... ма. 17.45 — СССР-эй ... артист, композитор ... ковскиин авторска ... — Мультфильм. 19.... телица» — зүжэг. 21.... галан нойрсогты, ба... 21.15 — Гүрэнэй Д. ... ковичой нэрэмжэт... наадаха. 22.00 — «Врем... — «Бесприданница»... һайханай фильм. 24... ноочерк. 00.20 — Хо... дэлхэйн чемпионат. ... Финляндиин суглуула... манданууд.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй ЦК-гай 1986 оной Майн 1-нэй Уряанууд. Хабарай тарилга-86. «Найдамтай үндэһэн» — Ю. Михайловай корреспонденци (Ц. Цыренжаповай фото). Шэнэ эрилтэнүүдтэй зохилдуулан»—республикын партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаанһаа. «Улаан субботын» уряанууд» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Космонавтикын үдэрэй хүндэлэлдэ. «Ажалай болон эб найрамдалай замаар» — ТАСС-ай мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Шэнэ эрилтэнүүдтэй зохилдуулан» — республикын партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаанһаа. (Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи хуудаһанда).

Гурбадахи хуудаһанда. Партиин социальна политика бэелүүлэгдэнэ. «Элүүр энхэ» гэһэн программа» — тайлбаритай хөөрэлдөөн. Мүнөөдэр — агаараар добтолгоһоо хамгаалха сэрэгүүдэй үдэр. «Ходоо һэримжэтэй» — ТАСС-ай фото-мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Амаралтын үдэр. «Гэр бүлөөрөө амардагбди» — Н. Леоновагай корреспонденци. Республикын нютаг нютагай һонин. «Будамшуугай почтоһоо».

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы партийной жизни —2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-38, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие — 2-35-95 отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина 35 Н-00466. Заказ № 85. Индекс 04609